

PLANTENTUIN
GENT

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN
GENT

driemaandelijks tijdschrift
elfde jaargang
december 1992
0777 - 8821

voordelijke uitgever :
ghebeur
tuin
nckstraat 35
Gent
- 64 5059

antoor
ERG 1

driemaandelijks tijdschrift
elfde jaargang
nr. 4 december 1992

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN
GENT

driemaandelijks tijdschrift
elfde jaargang
nr. 4 december 1992

ISSN 0777 - 8821

Inhoud

Vissen bij Victoria	2-8
Ikebana	9
Nieuws uit de Plantentuin	10
Postzegels voor Natuur	11-12
Ad valvas	13-17
Versier eens een... tafel	18
Steun- en beschermende leden	19-21
Lidgeld 1993	22
Agenda	23-26
Schone schijn	27-36
Jaarverslag 1992	37-41
Aktiviteiten voor 1993	43-45
Lezersforum	46-47
Colofon	48

In 1986 begon ik biologie
natuur- en aquariumliefhe
wat er te zien was in de P
meest aan. In het 190 m3
guppy's. Dit betekent
aquariumliefhebbers. Hi
ook grote exemplaren zou
Zo kwamen de eerste viss
ervan verzekerd te hebben

Het soortenaantal en -as
veranderd. In wat volgt
soorten die dit jaar (1992)

Een gemakkelijk te herke
maculatus, fig. 1 en 2).
Dit zijn de rode visjes die
dieren zijn niet zo goed be
bassin, daarom zijn ze me
aan de zijkanen van het b
dan de mannetjes. Een ge
aarsvin. Mannelijke spec
die een gonopodium wo
hebben een driehoekigge
doordat de derde, vierde
gootje vormen. Het g
zaadcellen over te brengen
De bevruchting gebeurt

eierstokken en levende jor

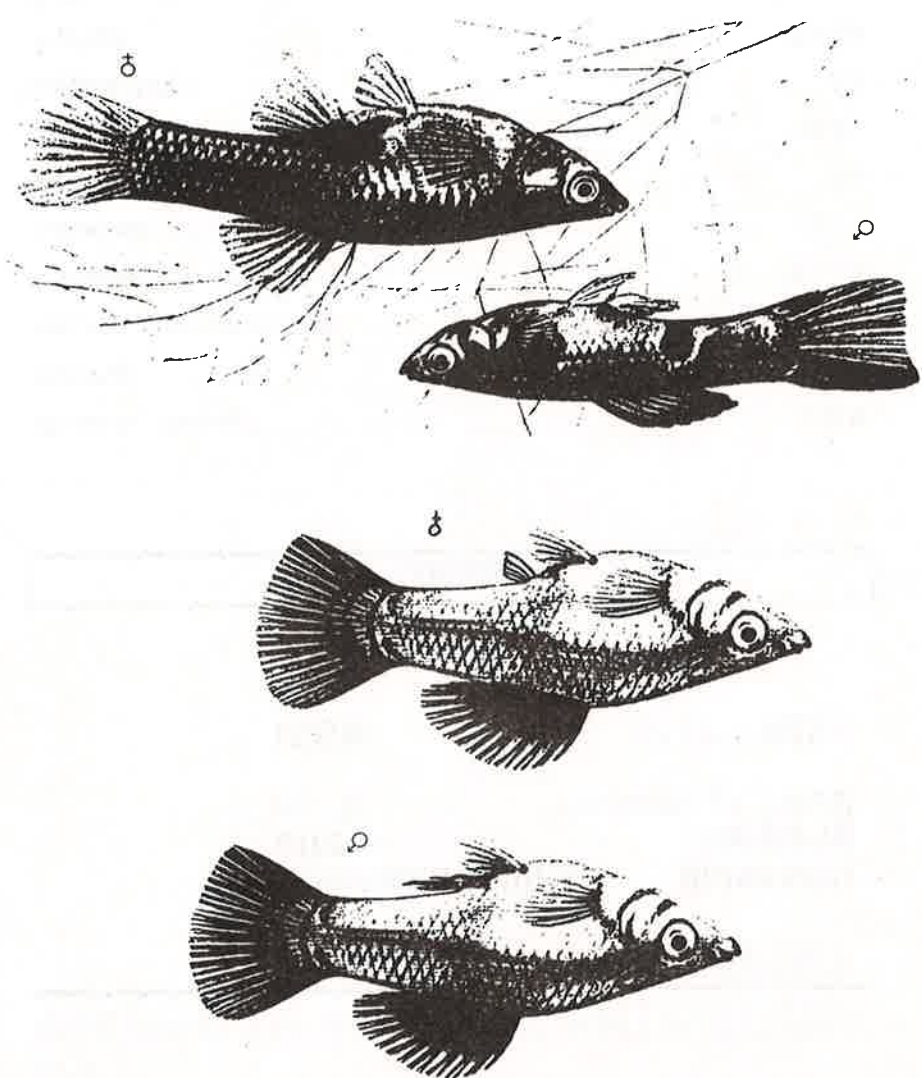

Fig. 1. *Platy (Xiphophorus maculatus)*, mannetje (boven).
2. Id., vrouwtje (centrum).
3. Guppy (*Lebistes reticulatus*), mannetje (onder links).
4. Id., vrouwtje (onder rechts).

Kristof DIERCKENS

Laboratorium voor Ecologie van de Dieren, Zoögeografie en
Natuurbehoud,
Universiteit Gent

In 1986 begon ik biologie te studeren aan deze universiteit. Als natuur- en aquariumliefhebber was ik natuurlijk geïnteresseerd in wat er te zien was in de Plantentuin. De Victoriakas trok me het meest aan. In het 190 m³ grote Victoria-bassin zwommen enkele guppy's. Dit betekent een echt droomaquarium voor veel aquariumliefhebbers. Hier kunnen vissen tenminste zwemmen, ook grote exemplaren zouden het hier best naar hun zin hebben. Zo kwamen de eerste vissen erin, na Willy die in deze serre werkte ervan verzekerd te hebben dat ze geen planten aten.

Het soortenaantal en -assortiment is in de loop van de jaren veranderd. In wat volgt geef ik een korte beschrijving van de soorten die dit jaar (1992) in het bassin rondzwemmen.

Een gemakkelijk te herkennen soort is de *platy* (*Xiphophorus maculatus*, fig. 1 en 2).

Dit zijn de rode visjes die meestal in scholen rondzwemmen. De dieren zijn niet zo goed bestand tegen de hoge temperatuur in het bassin, daarom zijn ze meestal terug te vinden in de ondiepe delen aan de zijkanten van het bassin. De vrouwtjes zijn meestal groter dan de mannetjes. Een gemakkelijker kenmerk is de vorm van de aarsvin. Mannelijke specimens hebben een langwerpige aarsvin die een gonopodium wordt genoemd. De vrouwelijke dieren hebben een driehoekige aarsvin. Het gonopodium ontstaat doordat de derde, vierde en vijfde vinstraal uitgroeien en zo een gootje vormen. Het gonopodium wordt gebruikt om de zaadcellen over te brengen naar de vrouwelijke geslachtsopening. De bevruchting gebeurt dus inwendig. De eieren rijpen in de eierstokken en levende jongen worden geboren.

De vissen die wellicht (*Lebistes reticulatus*, fig. Dit zijn de kleine bruin wateroppervlak zwemmen varieteit rond. De man terwijl die bij de vrouw zijn er weinig mannetjes dieren zwemmen trager vissen en aan aquarium goedkope manier willen Deze dieren, de platys ovovivipaar. Beide s Levendbarende Tandkar De volgende drie soor Cichlidae. Ze komen al De grootste cichlidenso de *Quetzalcichlide* (*C Deze vissen eten geen pl bassin rond te zwemme lengte van ongeveer 25 lijken erg goed op elkaa de kop een vetbult krij die vetbult is nog niet ze de status van het die hebben een rose-rode over de achterste helft veel kleuren zodat een Deze vissen zwemmen insectelarven, wormen voedsel vinden, worden bijgevoederd. Op deze overleven.*

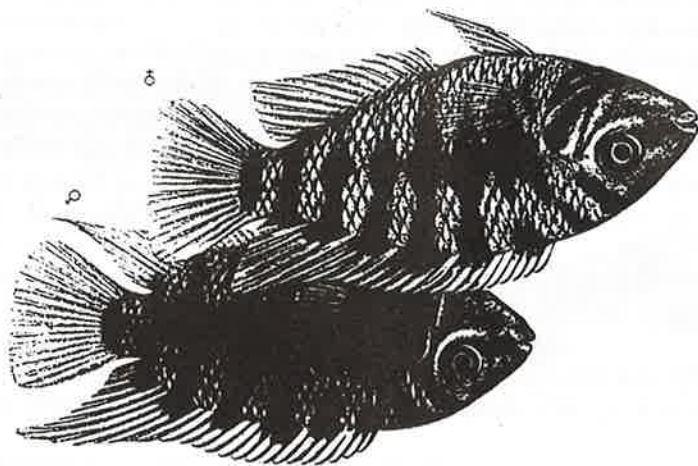
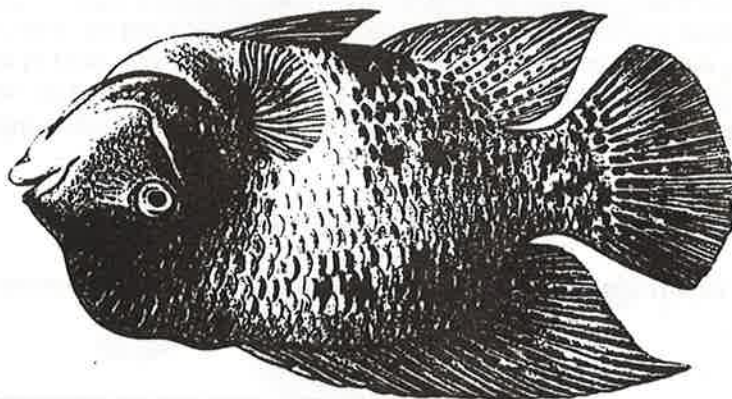

Fig. 5. Quetzalcichlide (*Cichlasoma synspilum*), mannetje (boven).
6. Zebtracichlide (*Cichlasoma nigrofasciatum*), mannetje (onder rechts).
7. Id., vrouwtje (onder links).

a synspilum), mannetje

grofasciatum), mannetje

De vissen die wellicht het best gekend zijn, zijn de *guppy's* (*Lebistes reticulatus*, fig. 3-4).

Dit zijn de kleine bruine visjes die meestal dicht onder het wateroppervlak zwemmen. Er zwemt ook een geel gekleurde variëteit rond. De mannetjes hebben een fel gekleurde staartvin, terwijl die bij de vrouwtjes eerder transparant is. In het bassin zijn er weinig mannetjes met een extra verlengde staartvin. Deze dieren zwemmen trager en vallen het eerst ten prooi aan de grotere vissen en aan aquariumliefhebbers die hun aquarium op een goedkope manier willen bevolken.

Deze dieren, de platy's en de guppy's, zijn eilevendbarend of ovovipaar. Beide soorten behoren tot de Poeciliidae of Levendbarende Tandkarpers.

De volgende drie soorten behoren tot de Bonte Baarzen of Cichlidae. Ze komen alle drie uit Zuid-of Midden-Amerika.

De grootste cichlidensoort die momenteel in de vijver zwemt, is de *Quetzalcichlide* (*Cichlasoma synspilum*, fig. 5).

Deze vissen eten geen planten (de belangrijkste vereiste om in het bassin rond te zwemmen). De dieren bereiken in het bassin de lengte van ongeveer 25 cm. De mannelijke en vrouwelijke dieren lijken erg goed op elkaar. Mannetjes zijn iets groter en kunnen op de kop een vetbult krijgen als ze ouder worden. De functie van die vetbult is nog niet met zekerheid gekend. Waarschijnlijk zal ze de status van het dier in de groep duidelijk maken. De dieren hebben een rose-rode kop, een longitudinale streep die mediaal over de achterste helft van het lichaam loopt. De flanken hebben veel kleuren zodat een beschrijving ervan onbegonnen werk is. Deze vissen zwemmen meestal in groep rond op zoek naar insektenlarven, wormen en kleine visjes. Daar ze niet voldoende voedsel vinden, worden ze dagelijks ongeveer 75 g katteneten bijgevoerd. Op deze manier kunnen de guppy's en platy's overleven.

Een tweede cichlidensoort die veel kleiner blijft, is de *Zebracichlide* (*Cichlasoma nigrofasciatum*, fig. 6-7). Deze soort wordt in het bassin 8-10 cm lang. Zoals de Nederlandse naam het reeds deed vermoeden, zijn deze dieren dwars gestreept. Het kleurenpatroon bestaat uit zwarte banden op een muigrijze ondergrond. Opnieuw zijn mannetjes en vrouwtjes haast niet te onderscheiden, mannelijke specimen hebben een langere rug- en aarsvin dan de vrouwtjes. Deze dieren eten kleine organismen die vastzitten op de wanden van het bassin, visjes en insecten die in het water vallen. Er is echter niet genoeg voedsel waardoor ze tussen de *Cichlasoma synspilum* in enkele stukjes kattenvoer meepikken.

De *Maanvissen* (*Pterophyllum scalare*, fig. 8) zijn ook cichliden. Deze vissen worden door veel beginnende aquariumliefhebbers slecht behandeld. De rug- en aarsvin zijn hoog, waardoor de dieren een hoog aquarium vereisen, 50 cm is een minimum. In het bassin kan deze soort zich optimaal ontwikkelen. Ze leven vrijwel uitsluitend van jong broed. Daarom zie je ze slechts zelden als de vissen gevoederd worden. Er is geen geslachtsdimorfisme.

Een nieuweling voor het bassin is de *Clownmodderkruiper* (*Botia macracantha*) (fig. 9). Deze dieren zijn gemakkelijk te herkennen. Ze hebben zwarte dwarsbanden op een oranje-gele ondergrond en een rode staartvin. Deze soort is om twee redenen in het bassin gebracht. Deze dieren eten voornamelijk zoetwaterslakken. Vorig jaar waren die tot een ware plaag uitgegroeid. De grond van het bassin lag bezaaid met slakken. De waterlelies hadden het meest te lijden onder de vraatzucht van deze slakken. Dit jaar heb ik acht clownmodderkruipers gekocht en in de vijver losgelaten. Het resultaat is dat de meeste slakkenhuizen die op de bodem liggen dit jaar leeg zijn. Nu komen de clownmodderkruipers naar de oppervlakte waar ze met heel wat acrobatie een stukje kattenvoer tussen hun drie paar baardraden nemen en ermee naar beneden zwemmen. Alhoewel deze dieren klein zijn, worden ze door de andere vissen niet rust gelaten. De kleuren, zwart-geel-rood, voorspellen niet veel goeds. De dieren hebben een grote stekel (cfr. *macracantha*; *macros* = groot, *acantha* = stekel) onder het oog waardoor een eventuele predator kan verwond worden. Deze

vissen werden nog niet in tweede reden waarom d
groeien echter heel traag.
slechts 7-9 cm meten zijn
Verder zwemmen er n
plecostomus) rond.
Deze dieren zijn bijna noo
belangrijk. Er zijn drie
Doordat de zwemblaas g
goed zwemmen. Ze ligge
Nachts schrapen ze alge
vijver, wanden van de bet
bladeren. Hun mond is o
zich op alle oppervlakte
Deze oppervlakken word
de bodem van het bassin
worden.
Als 's winters het water u
enkele problemen. De v
belanden ze in een onder
van de stad. Daar de viss
bezorgd aan liefhebbers.
is niet zo gemakkelijk, d
500 l aquarium en eten
handvol mosselviees.
Alle figuren zijn zwart/
Petrovicky I. (1989), Aq
Productions, Lisse.

heel kleiner blijft, is de *ciatum*, fig. 6-7).
10 cm lang. Zoals de
moeden, zijn deze dieren
estaat uit zwarte banden op
leuw zijn mannetjes en
n, mannelijke specimen
dan de vrouwtjes. Deze
itten op de wanden van het
er vallen. Er is echter niet
Cichlasoma synspilum in

scalare, fig. 8) zijn ook
ende aquariumliefhebbers
n zijn hoog, waardoor de
0 cm is een minimum. In
al ontwikkelen. Ze leven
Daarom zie je ze slechts
worden. Er is geen

Clownmodderkruiper

ennen. Ze hebben zwarte
ondergrond en een rode
en in het bassin gebracht.
waterslakken. Vorig jaar
oeid. De grond van het
terlelies hadden het meest
slakken. Dit jaar heb ik
n in de vijver losgelaten.
huizen die op de bodem
clownmodderkruipers naar
obatie een stukje kattevoer
en ermee naar beneden
n zijn, worden ze door de
kleuren, zwart-geel-rood,
n hebben een grote stekel
(us = stekel) onder het oog
verwond worden. Deze

vissen werden nog niet in de gevangenschap gekweekt. Dit is de
tweede reden waarom deze soort werd uitgezet. De dieren
groeien echter heel traag. Daar ze ongeveer 30 cm worden en nu
slechts 7-9 cm meten zijn ze waarschijnlijk nog niet geslachtsrijp.

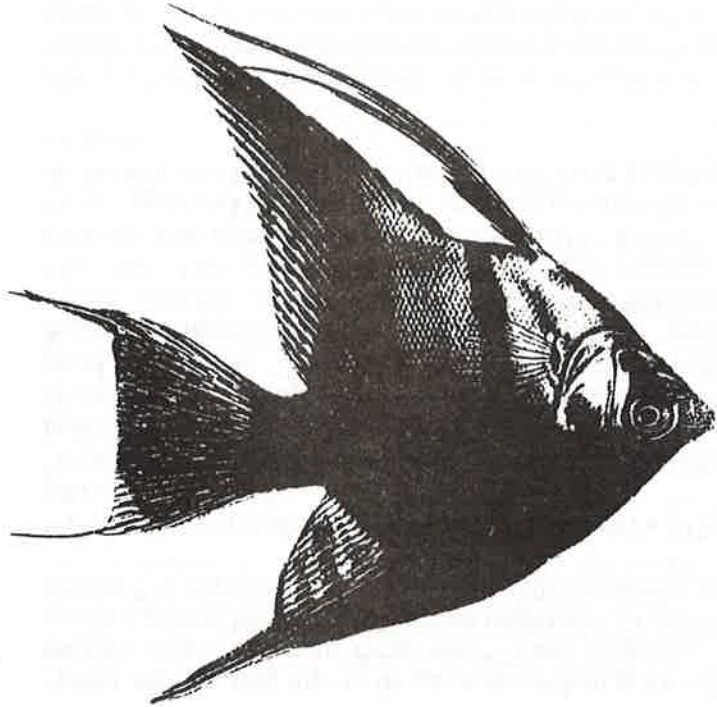
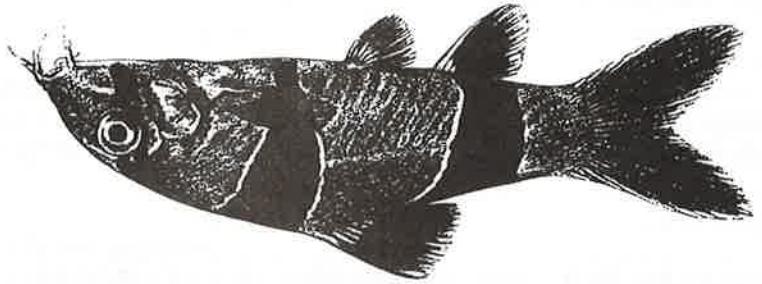
Verder zwemmen er nog vier *algeneters* (*Hypostomus plecostomus*) rond.

Deze dieren zijn bijna nooit te zien, maar zijn daarom niet minder
belangrijk. Er zijn drie adulte, 40-45 cm metende dieren.
Doordat de zwemblaas gereduceerd is, kunnen deze vissen niet
goed zwemmen. Ze liggen overdag meestal op de bodem. 's
Nachts schrapen ze algen af van de bodem, wanden van de
vijver, wanden van de betonnen bakken en in het water hangende
bladeren. Hun mond is omgevormd tot een zuignap waarmee ze
zich op alle oppervlakken (ook verticale) kunnen vastzuigen.
Deze oppervlakken worden zo grondig gekuist dat de wanden en
de bodem van het bassin 's winters niet meer gereinigd dienen te
worden.

Als 's winters het water uit de vijver wordt gelaten, rijzen er wel
enkele problemen. De vissen moeten gevangen worden, anders
belanden ze in een ondergronds spaarbekken of in het rioolnet
van de stad. Daar de vissen meestal te groot zijn, wordt een deel
bezorgd aan liefhebbers. De rest probeer ik dan te stockeren. Dit
is niet zo gemakkelijk, de algeneters belanden in een verwarmd
500 l aquarium en eten dagelijks een halve krop sla of een
handvol mossel vlees.

Alle figuren zijn zwart/wit reproducties van kleurplaten uit
Petrovicky I. (1989), Aquariumvissen van de hele wereld, Rebo
Productions, Lisse.

Fig. 8. Maanvis (*Pterophyllum scalare*).
9. Clownmodderkruiper (*Botia macracantha*).

Voor meer inlichtingen ka
(091 - 22 81 87) na 18 u.

Geïnteresseerde leden
overschrijving van 2
nummer 001 - 11921
Plantentuin, Gent,
beginning of Ikeba

De lessen worden gege
ingang Merelstraat), v
plaatsse aanwezig.

De lessen gaan door in
Merelstraat). Lunch m

De volgende dagen word
dor
dor
Gevorderden :
dor

De volgende donderdag
dor
dor
Beginnelingen :
dor

Gezien het succes en de
opnieuw een cursus Ikeb
Lesgeefster Mevr. Codel
een reeks van 8 lessen ge
8 lessen voor gevorderde
van 10 tot 12.30 u en van

Gezien het succes en de blijvende vraag, wordt zoals vorig jaar opnieuw een cursus Ikebana volgens de Ohara school ingericht. Lesgeefster Mevr. Godelieve Van den Heuvel uit Antwerpen zal een reeks van 8 lessen geven voor beginners en een reeks van 8 lessen voor gevorderden. Per dag worden 2 lessen verzorgd, van 10 tot 12.30 u en van 13.30 tot 16 u.

Beginnelingen : donderdag 18 februari : les 1 & 2
donderdag 25 maart : les 3 & 4

De volgende donderdagen worden in overleg afgesproken.
Meebrengen : plantenschaar en een notaboek.

Gevorderden : donderdag 4 februari : les 1 & 2
donderdag 4 maart : les 3 & 4

De volgende dagen worden in overleg bepaald.

De gevorderden starten met 2 lessen Nageire, rechte vorm en rijzige vorm. Vazen zijn eventueel ter beschikking. Als plantenmateriaal worden gesuggereerd Aronskelk, Prunus triloba. Bloemen alleen kan ook.

De lessen gaan door in ons werklokaal (Plantentuin, ingang Merelstraat). Lunch meebrengen, maar soep en koffie is ter plaatse aanwezig.

De lessen worden gegeven in ons werklokaal (Plantentuin, ingang Merelstraat), voor een maximum aantal van 10 deelnemers.

Geïnteresseerde leden kunnen zich inschrijven door overschrijving van 2400 F op ons gewone rekening-nummer 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin, Gent, met de vermelding Ikebana - beginnening of Ikebana - gevorderde, vóór 1 februari.

Voor meer inlichtingen kan u bellen naar Gilberte Comhaire-Neyt (091 - 22 81 87) na 18 u.

Personeel

Sinds begin januari is op het sekretariaat van de Plantentuin een nieuwe werkkraacht deeltijds in dienst gekomen, Tine Keymeulen, in vervanging van Barbara De Buck. We wensen Tine veel moed bij het doorworstelen van de grote hoeveelheid werk die de administratie van de Plantentuin haar te bieden heeft. Aan Barbara willen we onze bijzondere dank aanbieden voor haar volgehouden inzet in het bijhouden van de vele registers, kaarten, looplijsten, steekkaarten die onze Plantentuin "rijk" is...

Hier willen we ook onze dank betuigen aan het Provinciebestuur Van Oost-Vlaanderen, omwille van hun blijvende financiële steun aan de Plantentuin, onder de vorm van het ter beschikking stellen van een extra personeelslid, Marc Libert. We zijn het Provinciebestuur zeer erkentelijk voor deze bijzonder gewaardeerde inspanning, en we durven hopen dat andere instanties dit goede voorbeeld mogen volgen...

Mediabelangstelling

In het nieuwste jaarnummer van het u welbekende tijdschrift "Groeï & Bloei" is op de pagina's 12-13 een artikel opgenomen waarin onze Plantentuin, met de voor het publiek toegankelijke onderdelen vrij uitvoerig wordt beschreven. De openingsuren worden korrekert weergegeven, en ook de gidsbeurten van De Vrienden van de Plantentuin krijgen een vermelding! De journalist, Marc Verachtert, geeft ook een aantal punten van kritiek, en het is aangewezen om daarvoor een buitenstaander aan het woord te laten. Deze personen zien en benaderen die hier Plantentuin anders dan een "ancien" of dan personen die hier werken of op een of andere manier nauw betrokken zijn bij het beheer. Ook daarom: help ons om de Plantentuin te verbeteren, laat ons uw suggesties horen!!!

Beste postzegel-ontvanger

Je beselt het wellicht zelf een steentje, zeg maar een Natuurbehoud in Vlaand we in Vlaanderen nog veel Eigenlijk is het doodeenv bezorgt ons gebruikte po (om het even welke)... De opbrengst daarvan gaat reservatenfonds van de w vereniging "Natuurreserw wel gekend als BNVR.

Denk nu vooral niet: "Ja uit Guadeloupe (of andere hoeft ook niet, omdat dan filatelisten brengen zelfs zoveel van hebben) onze flink wat op.

We kunnen alles gebu (t is te zeggen, alle postze Gemiddeld mag je reken kilo netjes afgeschuurde overeenkomt met een go natuurreservaat. Het is dus wel degelijk waard.

Dus, het kost geen tijd, maar dat het werkt, ze Trouwens, iedereen heeft werkt, in het buitenland v spaart tot het jaarlijks Kerstmis-kaart.

aat van de Plantentuin een
ekomen, Tine Keymeulen,

oorworstelen van de grote
van de Plantentuin haar te

e dank aanbieden voor haar
de vele registers, kaarten,
entuin "rijk" is...

n aan het Provinciebestuur
blijvende financiële steun
het ter beschikking stellen
t.

ntelijk voor deze bijzonder
urven hopen dat andere
olgen...

et u welbekende tijdschrift
13 een artikel opgenomen
het publiek toegankelijke
ven.

veergegeven, en ook de
e Plantentuin krijgen een

ook een aantal punten van
oor een buitenstaander aan
zien en benaderen deze
of dan personen die hier
uw betrokken zijn bij het

uin te verbeteren, laat ons

Beste postzegel-ontvanger,

Je beseft het wellicht zelf niet, maar zonder enige moeite kan je een steentje, zeg maar een serieuze kassei, bijdragen tot het Natuurbehoud in Vlaanderen, voor het Natuurschoon waarvan we in Vlaanderen nog veel te weinig onder bescherming hebben.

Eigenlijk is het doodeenvoudig : je bezorgt ons gebruikte **postzegels** (om het even welke)...

De opbrengst daarvan gaat naar het reservatenfonds van de welbekende vereniging "Natuurreservaten", ook wel gekend als BNVR.

Denk nu vooral niet : "Jamaar, ik krijg per dag geen 10 brieven uit Guadeloupe (of andere verre landen, zelf in te vullen) !". Dat hoeft ook niet, omdat dankzij de verzamelwoede van buitenlandse filatelisten brengen zelfs, en uiteindelijk vooral (omdat we er zoveel van hebben) onze gewone vogeltjes en Boudewijnkoppen flink wat op.

We kunnen alles gebruiken !!!
('t is te zeggen, alle postzegels)

Gemiddeld mag je rekenen dat een kilo netjes afgescheurde postzegels overeenkomt met een goeie 100 m² natuurreservaat.

Het is dus wel degelijk de moeite waard.

Dus, het kost géén tijd, géén geld, géén inspanning, en reken maar dat het werkt, zelfs met al jouw Boudewijnkoppen. Trouwens, iedereen heeft wel een vriend die op een sekretariaat werkt, in het buitenland woont en vanaf nu trouw al zijn zegeltjes spaart tot het jaarlijks familiebezoekje of bijvoegt met de Kerstmis-kaart.

Je ziet het, met een klein tikkelijfe fantasie kan je nog op veel mogelijkheden komen...

Kan je onmogelijk al de zegelijjes zelf afscheuren (of zijn het er zo gigantisch veel), dan mag je ze met enveloppe en al binnengeven. Onze nog niet (of intussen wel?) overwerkte scheurploeg zal je hoop papier met vreugde begroeten. Je kan je postzegels gewoon afgeven op het sekretariaat van JNM (Kortrijksepoortstraat 140) of van BNVR - Natuurreservaten (Elisabethlaan 57), of je kan ze mij per tante Post bezorgen.

In ieder geval wil ik je nu al in naam van onze bedreigde Vlaamse Natuur van harte bedanken!

In blijde verwachting,

Cynthia Gillis
Asschout 2
9940 Evergem

Op aanvraag van talrijke opgenomen van de Blik 1993.
Trouwbezoekers van de worden de soorten uit de uw extra aandacht waard om een of andere ongewo
Deze notities kan u ook onder de luifel in de Plant
Meestal kunnen deze r opgenomen, maar in veranderingen zo langzaa ongewijzigd standhouden
In dit seizoen zijn twee enerzijds de -opmerkelij koele ridders, die enkele de bittere kou doortaan n
De nummers die bij d besproken (groepen planten staan, worden plan in het mededelingge aangeduid, zodat u ze eenvoudiger kan terugvin

an onze bedreigde Vlaamse

Ad valvas

Op aanvraag van talrijke leden wordt hier de bespreking opgenomen van de Blikvangers voor de wintermaanden 1992-1993.

Trouwe bezoekers van de Plantentuin weten dat hiermee bedoeld worden de soorten uit de tuin en serres die in de vermelde periode uw extra aandacht waard zijn, omwille van bijzondere bloei, of om een of andere ongewone verschijning.

Deze notities kan u ook raadplegen op het mededelingenbord onder de luifel in de Plantentuin.

Meestal kunnen deze niet tijdig in het tijdschrift worden opgenomen, maar in de wintermaanden gebeuren de veranderingen zo langzaam dat groei en bloei wel enige maanden ongewijzigd standhouden, vandaar dus deze opname...

In dit seizoen zijn twee types van planten een bezoekje waard, enerzijds de -opmerkelijke- winterbloeiërs, en anderzijds de koene ridders, die enkele "evergreens", altijdgroene soorten die de bittere kou doorstaan mét al hun bladeren.

De nummers die bij de hier besproken (groepen van) planten staan, worden op het plan in het mededelingenbord aangeduid, zodat u ze wat eenvoudiger kan terugvinden...

De komende wintermaanden zullen in de Plantentuin een aantal planten gaan bloeien, maar niet elk jaar dezelfde, en niet precies voorspelbaar wanneer.

De soorten die hierna worden opgesomd, bieden de beste kansen tot het waarnemen van winterbloei.

Veel van deze bloemen geuren bijzonder sterk, sommige zoet, andere eerder onaangenaam, maar in elk geval de moeite waard om even te komen bekijken en besnuffelen!

1. Winterzoet (*Chimonanthus praecox*)
Een opmerkelijke verschijning : gele bloemen met een roodbruin hart, en een sterke, zoet-geparfumeerde geur, vooral goed waarneembaar bij windstil, zonnig weer.
2. Japanse Toverhazelaar (*Hamamelis japonica*)
Een oud en breed uitgegroeid exemplaar bevindt zich in het Aziatisch bosgedeelte, en toont elk jaar vanaf januari zijn mooie gele bloemen met opvallend gekreukelde, lintvormige kroonblaadjes.
3. Koortstruik (*Carya elliptica*)
De mannelijke bloempjes zijn verenigd in hangende, in de wind zwiervende katjes, die zo hun pollens verspreiden.
4. Gunn's Eucaalyptus (*Eucaalyptus gunnii*)
Een van de weinige soorten die bij ons ± winterhard zijn, en vaak in de loop van de winter beginnen te bloeien.
5. Rood Peperboom (*Daphne mezereum*)
Struikje met prachtige paarstode bloemen en een zwaar parfum.
6. Papierstruik (*Edgeworthia chrysantha*)
Bijzonder fraai van architectuur, en bloempjes ± tot hoofdjes verenigd, zilverig behaard aan de buitenzijde, en dooiergeel binnenin : een pronkstuk!
7. Sneeuwkllokje (*Galanthus nivalis*)
Bekende tuinplant, die geregeld doorheen de sneeuw groeit, en meteen tot bloei komt.
8. Winterjasmin (*Jasminum nudiflorum*)
Een klassieker, die in uw tuin eigenlijk niet mag ontbreken. Deze bloeit de hele winter door met gele bloemen, zonder bladeren, vandaar haar naam *nudiflorum* (= naaktbloei).

9. Schijnhuil (*Osmanthus*)
De geslachtsnaam *Osmanthus* is en *heterophyllus* is bladeren", een bijzondere Aardbeiboom (*Arbutus*)
Een bekende struik ons min of meer winterbloeiende.
10. Aardbeiboom (*Arbutus*)
Een bekende struik ons min of meer winterbloeiende.
11. Speenkruid (*Ficaria verna*)
De glimmend groene duiken, en de gele vanaf januari.
12. Stinkend Nieskruid (*Nigella arvensis*)
Deze plant verspreidt onaangetaste groenige en daardoor gebouwd.
13. Paars Nieskruid (*Nigella arvensis*)
Lijkt op de vorige opvallend gekleurde meeldraden is opmerkelijk.
14. Laurier (*Laurus nobilis*)
Opnieuw een bekende waaraan oudere exemplaren niet zelden voor de winter zichtbaar zijn.
15. *Viburnum farctum*
Deze struik bloeit met maar de rose bloemen aangenaam zoete typen.
16. *Viburnum tinus*
In tegenstelling tot leerachtige bladeren bloempjes zijn wit, geur is minder sterk

de Plantentuin een aantal
r dezelfde, en niet precies

ad, bieden de beste kansen

der sterk, sommige zoet,
elk geval de moeite waard
den !

)
: gele bloemen met een
oet-geparfumeerde geur,
ndstil, zonnig weer.

japonica)
mplaar bevindt zich in het
elk jaar vanaf januari zijn
ovallend gekreukelde,

erenigd in hangende, in de
n pollen verspreiden.

nii)
bij ons ± winterhard zijn,
beginnen te bloeien.

reum)
le bloemen en een zwaar

ha)
uur, en bloempjes ± tot
ard aan de buitenzijde, en
uk !

doorheen de sneeuw groeit,

m)
enlijk niet mag ontbreken.
met gele bloemen, zonder
iflorum (= naaktbloeier).

9. Schijnhulst (*Osmanthus heterophyllus*)

De geslachtsnaam *Osmanthus* betekent " geurige bloem ",
en *heterophyllus* is zoveel als " met verschillend gevormde
bladeren ", een bijzonder passende naam...

10. Aardbeiboom (*Arbutus unedo*)

Een bekende struik uit het Middellands Zeegebied, die bij
ons min of meer winterhard is, en merkwaardig bloeit in de
vroege winter.

11. Speenkruid (*Ficaria verna*)

De glimmend groene blaadjes beginnen in december op te
duiken, en de gele bloempjes kan u komen zien meestal
vanaf januari.

12. Stinkend Nieskruid (*Helleborus foetidus*)

Deze plant verspreidt na wrijven of kneuzen inderdaad een
onaangename geur. De bloemen zijn wel groot, maar
groenig en daardoor niet zo opvallend; toch zijn ze mooi
gebouwd.

13. Paars Nieskruid (*Helleborus purpurascens*)

Lijkt op de vorige soort, maar de bloemen zijn meer
opvallend gekleurd, en het contrast tussen kroon en
meeldraden is opmerkelijk.

14. Laurier (*Laurus nobilis*)

Opnieuw een bekende soort uit het Middellands Zeegebied,
waarvan oudere exemplaren het bij ons buiten kunnen
uithouden. Niet zelden gaan de bloemknoppen die reeds
vóór de winter zichtbaar zijn, vroeg in de lente openbarsten.

15. *Viburnum farreri*

Deze struik bloeit de hele winter door, zonder bladeren,
maar de rose bloempjes compenseren veel door hun
aangenaam zoete typische wintergeur.

16. *Viburnum tinus*

In tegenstelling tot de vorige soort, behoudt deze zijn
leerachtige bladeren gedurende de hele winter. De jonge
bloempjes zijn wit, maar verkleuren snel tot diep rose. De
geur is minder sterk dan bij de vorige soort.

Doorheen de kale struiken en bomen bemerken we in de tuin verspreid een ruime collectie *bladhoudende planten*. Een nadere kennismaking met dat hoopgevend groen brengen we even in kaart.

17. Rhododendron - border

Rodo's en Azalea's met tal van bladgrootten en texturen worden aangevuld met glanzend groen van Camellia's, de kleinbloemige Pieris -soorten, en enkele stekelige jeneverbesssoorten. Bemerk de reeds aanwezige bloemknoppen!

18. Arboretum

Voor al de smalbladige, meestal naaldevormige bladeren van Ceder, Den, Zilver spar, Hemlock spar, Fijnspar, e.a.m. trotseren er de koude. Tapjten van Smeerwortel, Maagdenpalm, Epimedium, en nog andere houden hun voeten warm.

19. Roistuin

Ben groot deel van deze miniatuurplanten houdt het hoofd "Koel en boven water": kussenljes en dekens van Kogelbloem, Steenbreek, Scheefleik en Anjers, en een moeilijk te catalogeren Ephedra, soms geplaatst aan de voet van een bochtig gewrongen sparretje.

20. Medicinale tuin

Deze biedt bovengronds materiaal met de prachting bloeiende Rozemarijn, Tijmssoorten, het vlezig Lepelblad, en het onmisbare Palmboompje (Buxus).

Systematiek Dicotylen

Deze afdeling blijft i families :

21. Zuurbesfamilie : m

22. Steenbreekfamilie

reuzenschonenzolen to

23. Strandkruidfamilie

soorten.

24. Heidekruidfamilie

zelfs winterbloeiende Aardbeiboom.

25. Theefamilie : deze

op één na wintergroen

26. Olijffamilie : ook d

soorten, zoals de Sch

Systematiek Monocotyl

27. Grassenfamilie

winterharde bamboes

28. Leliefamilie : de w

(Ruscus) en Smilax l

en hard lecrachtig bla

29. De mediterrane afo

biedt met zijn beschu
crème, met Magnolia
communis, Laurier,
groen.

Wachten nog op u : de ser
"evergreens", de tro

bemerken we in de tuin
oudende planten. Een
nd groen brengen we even

bladgrootten en texturen
groen van Camellia's, de
, en enkele stekelige
k de reeds aanwezige

aaldvormige bladeren van
ckspar, Fijnspar, e.a.m.
ten van Smeerwortel,
nog andere houden hun

urplanten houdt het hoofd
sentjes en dekens van
efkelk en Anjers, en een
soms geplaatst aan de voet
etje.

met de prachtig bloeiende
lezig Lepelblad, en het

Systematiek Dicotylen

Deze afdeling blijft ingekleurd door onder andere volgende families :

- 21. **Zuurbesfamilie** : met diverse groeivormen.
- 22. **Steenbreekfamilie** : met bladformaten gaande van reuzenschoenzolen tot puntafdrukjes van een naaldhak.
- 23. **Strandkruidfamilie** : met zodevormende Armeria-soorten.
- 24. **Heidekruidfamilie** : hier zijn er volop wintergroene en zelfs winterbloeiende soorten, met o.a. Bezemdopheide, Aardbeiboom.
- 25. **Theefamilie** : deze familie staat vlakbij de vorige, en bevat op één na wintergroene vertegenwoordigers.
- 26. **Olijffamilie** : ook deze familie bevat diverse wintergroene soorten, zoals de Schijnhulst, en Phillyrea.

Systematiek Monocotylen

- 27. **Grassenfamilie** : hier ritselen en wuiven de enkele winterharde bamboesoorten...
- 28. **Lelifamilie** : de wat zonderlinge geslachten Muisdoorn (Ruscus) en Smilax houden vol met hun agressieve stekels en hard leerachtig blad, net als vlakbij Yucca gloriosa.
- 29. **De mediterrane afdeling**
biedt met zijn beschutte ligging plaats aan de crème de la crème, met Magnolia grandiflora, Viburnum tinus, Myrtus communis, Laurier, Echte Cypres, en soortgelijk edel groen.

Wachten nog op u : de serres met het klimaat bij uitstek voor de " evergreens ", de tropische en subtropische reuzen...

Op zaterdag 27 maart, van 9.30 tot 12 u zal Mevr. Godelieve Van den Heuvel (Antwerpen) ons begeleiden bij het realiseren van een tafelschikking, met Pasen in het vooruitzicht. Naast haar uitmuntende kennis van Ikebana beheerst ze ook goed de Westerse bloemschikking.

We opteëren voor 2 mogelijkheden, waarvoor u volgende onderdelen nodig heeft, en zelf meebrengt :

- A. Schikking op bamboestokjes :
- 7 droge bamboestokjes (tuincentra), van een pink dik en 70 cm lang, op maat gezaagd met een ijzerzaag,
 - cylinder oasis (ter plaatse te koop),
 - groene bladeren van Laurierkers (brede),
 - 7 grote anjers (kleur zelf te bepalen), of 11 kleine anjers die helemaal open zijn,
 - 4 Trachelium (paarse tulvormige bloemgestellen),
 - bruine ranken van Haagwinde of Bruidssluijer,
 - Taxus of Buxus.

- B. Schikking met bladlood :
- stuk bladlood van $\pm 70 \times 25$ cm,
 - 2 champagnefluitjes,
 - rol oasis (ter plaatse te koop),
 - Freesia,
 - Mimosa,
 - Asparagus,
 - Buxus.

De les wordt gegeven in ons werklokaal (Plantentuin, ingang Merelstraat), voor een maximum aantal van 10 deelnemers.

Geïnteresseerde leden kunnen zich inschrijven door overschrijving van 350 F op ons gewone rekening-nummer 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin, Gent, met de vermelding Tafelschikken, vóór 1 maart.

Voor meer inlichtingen kan u bellen naar Gilberte Comhaire-Neyl (091 - 22 81 87) na 18 u.

u zal Mevr. Godelieve Van
n bij het realiseren van een
ooruitzicht. Naast haar
eheerst ze ook goed de

n, waarvoor u volgende
ngt:

van een pink dik en 70 cm
erzaag,

de),
, of 11 kleine anjers die

emgesteld),
idssluier,

kaal (Plantentuin, ingang
van 10 deelnemers.

**zich inschrijven door
ns gewone rekening-
n De Vrienden van de
elding Tafelschikken,**

ar Gilberte Comhaire-Neyt

Mevr. J. Beeckman, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
De H. & Mevr. Bergia - Van Baele, 9052 Zwijnaarde (Gent)
De H. & Mevr. Biebauw - Cools, 9000 Gent
Mevr. M. Borms, 9991 Adegem
Mevr. G. Braeckman, 9000 Gent
Mevr. M.J. & A. Braet, 9968 Bassevelde (Assenede)
Mevr. J. Breemeersch, 9000 Gent
De H. J. Buytaert 9100, Sint-Niklaas
Prof. H. Claessens, 9000 Gent
Mevr. M.T. Colpaert, 9000 Gent
Dr. A. Comhaire, 9830 Sint-Martens-Latem
De H. G. Cools, 2150 Borsbeek
Mevr. L. Coppejans, 9000 Gent
De H. S. D'Haeyer, 9700 Oudenaarde
Mevr. R. D'Halleweyn, 9000 Gent
De H. K. De Baets, 9900 Eeklo
De H. & Mevr. De Bisschop, 9030 Mariakerke (Gent)
De H. & Mevr. Deblaere - Dekoninck, 9050 Gentbrugge (Gent)
De H. J. De Boever, 9850 Vosselare (Nevele)
De H. T. De Clercq, 9230 Wetteren
Mevr. M. De Coninck, 8750 Wingene
De H. G. De Coster, 9000 Gent
Mevr. C. De Geyter - D'haenens, 9660 Brakel
Mevr. S. De Mey, 9042 Sint-Kruis-Winkel
De H. R. De Rycke, 9000 Gent
De H. J. Deschepper, 8980 Zonnebeke
De H. P. Deschepper, 9250 Waasmunster
De H. E. Desloover, 9050 Ledeberg
Mevr. B. De Vetter, 9840 Zevergem (De Pinte)
De H. & Mevr. Devreker, 9800 Sint-Martens-Lerne (Deinze)
De H. D. De Waele, 9000 Gent
De H. E. De Wever, 9968 Bassevelde (Assenede)
Mevr. E. Dewulf, 9051 Sint-Denijs-Westrem (Gent)
De H. K. Dierckens, 8930 Menen
De H. D. Dumeez, 9320 Erembodegem
Mevr. L. Everaert, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)

Prof. em. E. Fryns - Claessens, 9000 Gent
 De H. & Mevr. Geens - Crauwels, 9930 Zomergem
 De H. P. Geermaert, 9000 Gent
 De H. L. Geiregat, 9000 Gent
 Mevr. A. Godfrain, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 De H. D. Guillaume, 9090 Melle
 Mevr. I. Hamel, 9050 Ledeborg (Gent)
 Mevr. G. Hamerlynck - Brooymans, 9000 Gent
 De H. H. Harth, 9820 Merelbeke
 De H. L. Heynderickx, 9840 De Pinte
 De H. & Mevr. Janssens - Brunne, 9000 Gent
 De H. D. Janssens, 8553 Otegem
 Mevr. D. Kayser - Maas, 9190 Stekene
 De H. A. Kestelijn, 9000 Gent
 L' Avenir Horticole, 9000 Gent
 Mevr. E. Lagasse, 9620 Zottegem
 De H. F. Lambain, 9810 Nazareth
 De H. E. Laroy, 9920 Lovendegem
 De H. H. Leyseele, 9000 Gent
 Mevr. C. Marchal, 9000 Gent
 Prof. em. J. Maton, 9790 Wortegem - Petegem
 De H. Meerschaut, 9830 Sint-Martens-Latem
 De H. & Mevr. Monville - Devreese, 9000 Gent
 De H. P. Mortier, 9030 Mariakerke (Gent)
 De H. L. Roels, 9220 Hamme
 Dr. E. Ronse, 9000 Gent
 De H. & Mevr. Saey - Martens, 9041 Oostaker (Gent)
 De H. C. Scheiris, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 Prof. P. Schmidt, 9000 Gent
 Dr. H. Standaert, 9000 Gent
 De H. & Mevr. Taveirne - Bossuyt, 8500 Kortrijk
 De H. G. Temmerman, Burgeemeester, 9030 Mariakerke (Gent)
 De H. G. Thienpont, 9810 Eke (De Pinte)
 De H. S. Van Coppennolle, 9060 Zelzate
 Prof. Dr. W. Van Colthem, 9051 Sint-Denijs-Westrem (Gent)
 Mevr. D. Vancraeynest, 8800 Oekene (Rooselare)
 Mevr. F. Vanden Bossche, 9031 Drongen
 De H. L. Vandenbroele, 8730 Oedelem (Beernem)
 De H. J. Van den Haute, 9800 Deinze
 De H. & Mevr. Van de Velde - Crispijn, 9080 Lochristi
 Mevr. G. Van de Velde, 9000 Gent

Mevr. C. Vanhoutte, 1700
 De H. & Mevr. Van Oost
 Dr. E. Van Oostende, 905
 De H. & Mevr. Van Paen
 Mevr. H. Vermeesch, 904
 Mevr. J. Verraes, 9270 K
 Mevr. L. Verschaeve, 952
 Mevr. M. Verspeeten, 90
 De H. R. Verspeeten, 907
 De H. & Mevr. Verstraete
 Mevr. M. Vlamincx, 9230
 Dr. L. Volckaert, 9000 G
 Mevr. Y. Vuylssteke - Bey
 De H. R. Willems, 9800 M
 De H. J. Wullaert, 9000 G
 Opnieuw kunnen we dit
 en beschermende leden
 nam deze lijst anderhalv
 bladzijden, en zoals u nu
 pagina's gevuld ! Dit
 verrassing, en we durve
 herkennen.
 De redakteur hoopt dat
 geslopen, maar als ondan
 verkeerd zou zijn weergeg
 kant (met verbetering) va
 Uw financiële en morele
 en van harte gewaardeerd
 en onrechtstreeks de Pla
 enkele aankopen voor de
 op zich wil nemen, en o
 handen uit de mouwen
 praktisch werk in de Pla
 doorgaan mee bekend re
 grote publiek.
 Nogmaals : onze beste da

Gent
30 Zomergem

sborg (Gent)

)
0000 Gent

e
00 Gent

e

Petegem
s-Latem
0000 Gent
Gent)

Oostakker (Gent)
oerg (Gent)

00 Kortrijk
9030 Mariakerke (Gent)
nte)
te
Denijs-Westrem (Gent)
(Roeselare)
gen
n (Beernem)

n, 9080 Lochristi

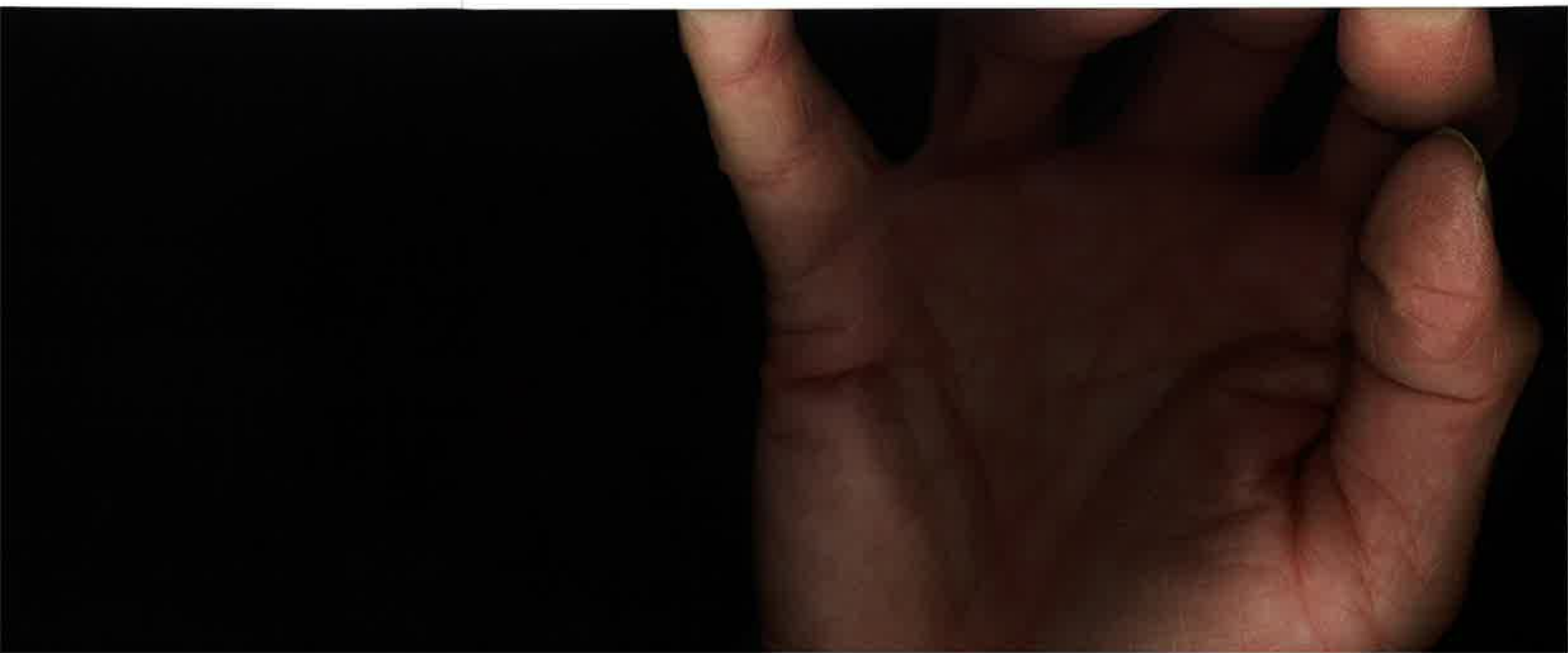
Mevr. C. Vanhoutte, 1700 Dilbeek
De H. & Mevr. Van Oost - Dierickx, 9000 Gent
Dr. E. Van Oostende, 9051 Sint-Denijs-Westrem (Gent)
De H. & Mevr. Van Paemele - D'Hooge, 9940 Evergem
Mevr. H. Vermeesch, 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
Mevr. J. Verraes, 9270 Kalken (Laarne)
Mevr. L. Verschaeve, 9520 Sint-Lievens-Houtem
Mevr. M. Verspeeten, 9000 Gent
De H. R. Verspeeten, 9070 Destelbergen
De H. & Mevr. Verstraeten, 9890 Gavere
Mevr. M. Vlaminck, 9230 Wetteren
Dr. L. Volckaert, 9000 Gent
Mevr. Y. Vuylsteke - Beyens, 9052 Zwijnaarde (Gent)
De H. R. Willems, 9800 Petegem (Deinze)
De H. J. Wullaert, 9000 Gent

Opnieuw kunnen we dit jaar vaststellen dat het aantal steunende en beschermende leden duidelijk toeneemt. Twee jaar geleden nam deze lijst anderhalve pagina in, vorig jaar bijna twee volle bladzijden, en zoals u nu kan zien, zijn bijna twee en een halve pagina's gevuld ! Dit is voor het bestuur een aangename verrassing, en we durven hierin een teken van aanmoediging herkennen.

De redakteur hoopt dat in deze lijst geen storende fouten zijn geslopen, maar als ondanks onze voorzorgen toch een en ander verkeerd zou zijn weergegeven, dan is een kattenbelletje van uw kant (met verbetering) van harte welkom...

Uw financiële en morele steun aan de vereniging wordt bijzonder en van harte gewaardeerd. En u weet, uw hulp komt rechtstreeks en onrechtstreeks de Plantentuin ten goede. Rechtstreeks, door enkele aankopen voor de Plantentuin, die de vereniging elk jaar op zich wil nemen, en onrechtstreeks, door daadwerkelijk de handen uit de mouwen te steken bij de organisatie van het praktisch werk in de Plantentuin, en door de activiteiten die hier doorgaan mee bekend te maken bij de leden en verder naar het grote publiek.

Nogmaals : onze beste dank !

Lidgeld 1993 !

Tijdens de laatste Algemene Ledenvergadering hebben een groot aantal leden hun (verhoogde) bijdrage voor 1993 reeds betaald. Onze beste dank hiervoor !

Voor de andere leden hebben we in dit nummer een overschrijvingsformulier bijgevoegd. We hopen dat hierbij geen fouten zijn gemaakt. Als u reeds uw bijdrage heeft betaald, en er is desondanks toch een overschrijvingsformulier in uw nummer binnengeslopen, wil u dan ons hiervoor verontschuldigen...

Gewoon lid :	300 fr
Beschermend lid :	500 fr
Steuend lid :	1000 fr

Te storten op onze bankrekening 001-1192154-03 met de vermelding " lid 1993 ". Als de naam van het lid verschillend is van die op het overschrijvingsformulier, wil u dan aub die naam ook vermelden. Dank !

De lidkaarten zullen met uw maartinummer van volgend jaar worden opgestuurd.

In naam van het bestuur, de gidsen en de medewerkers van de Vrienden van de Plantentuin wensen we onze leden een aangenaam en vredig 1993, in een wereld waar het voor zoveel mogelijk mensen goed is om te leven.

Hierbij denken we aan een aloude Vlaamse (?) spreuk : verbeter de wereld, begin bij jezelf...

Januari

Geen georganiseerde activiteiten in onze Plantentuin tijdens de winterse maanden. Het is wintertijd op pagina's 14 en 15 van dit nummer. Een aangename en in

Zondag 17

Arboretum van Kalmen
Voor meer informatie

Zondag 24

Arboretum van Kalmen
Voor meer informatie

Februari

Donderdag 4

10 u, werkdag (Plaatselijke les Ikebana voor informatie en inschrijving)

Zondag 7

10 u, aan de ingang van de Plantentuin
Gratis rondleiding in

Arboretum van Kalmen

Voor meer informatie

Zaterdag 13

14 u, aan de ingang van de Plantentuin
Westem. Dit park is een van de mooiste in de regio. Het is een goed idee om te gaan wandelen in de Plantentuin. Het is een goed idee om te gaan wandelen in de Plantentuin. Het is een goed idee om te gaan wandelen in de Plantentuin.

gadering hebben een groot
voor 1993 reeds betaald.

ve in dit nummer een
We hopen dat hierbij geen
bijdrage heeft betaald, en er
sformulier in uw nummer
r verontschuldigen...

300 fr

500 fr

1000 fr

01-1192154-03 met de
van het lid verschillend is
r, wil u dan aub die naam

ummer van volgend jaar

n de medewerkers van de
en we onze leden een
reld waar het voor zoveel

umse (?) spreuk : verbeter

Januari

Geen georganiseerde activiteiten voorzien, maar komt u eens onze Plantentuin bezoeken, met als gids - handleiding dit tijdschrift op pagina 13-17. Met deze beschrijving van 's winters groen en bloei kan ook in deze maand de tuin u een aangename en interessante dag bezorgen.

Zondag 17

Arboretum van Kalmthout : Hamamelis feesten.
Voor meer inlichtingen, bel nr. 03 - 666 67 41

Zondag 24

Arboretum van Kalmthout : Hamamelis feesten.
Voor meer inlichtingen, bel nr. 03 - 666 67 41

Februari

Donderdag 4

10 u, werklokaal (Plantentuin, ingang Merelstraat) :
eerste les Ikebana voor gevorderden.
Informatie en inschrijving op p. 9.

Zondag 7

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :
Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Arboretum van Kalmthout : Hamamelis feesten.
Voor meer inlichtingen, bel nr. 03 - 666 67 41

Zaterdag 13

14 u, aan de ingang van het Maaltepark, te Sint-Denijs-Westrem. Dit park ligt net over de Ringvaart, aan de Kortrijksesteenweg, net voor het VTI Don Bosco, en tegenover de kliniek Maria-Middelares.
Knoppenwandeling olv Cyrilla Gillis & Paul Goetghebeur. Daar zal u worden getoond hoe bomen en struiken ook 's winters worden herkend, aan de hand van mysterieuze littekens, bladsporen, lenticellen en ander fraais...

Februari (vervolg)

Donderdag 18

10 u, werklokaal (Plantentuin, ingang Merelstraat) :
eerste les Ikebana voor beginners.
Informatie & inschrijving op p. 9.

Maart

Zondag 7

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :
Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Zaterdag 27

9.30 - 12 u, werklokaal (Plantentuin, ingang Merelstraat) :
Paastafelversiering, met bloemstukjes vervaardigd met jong
groen en lentebloesems, o.l.v. Godelieve Van den Heuvel,
die vorige jaar ook de cursus Ikebana heeft geleid.
Meer gegevens en inschrijving op p. 18.

Zaterdag 27

13.30 u, verzamelen aan de Plantentuin, of om
14 u, op het dorpsplein van Evergem-Centrum, waar we
ons bezoek starten aan de installaties van varenkwaker
Guido De Deene (Schoonstraat 160, Evergem).

April

Zondag 4

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :
Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Mei

Zaterdag 1

De traditionele lentewandeling, o.l.v. Karel Van Vossel en
Cynthia Gillis.
Samenkomst 13.30 u aan de Plantentuin, of 14 u aan het
station van Leupegem.
Vergeet niet : aangepast schoeisel en kledij.

Mei (vervolg)

Zondag 2

10 u, aan de ingang
Gratis rondleiding in

Zaterdag 15

Opening tentoonsteli

Zondag 23

Einde tentoonstelling

Juni

Zondag 6

10 u, aan de ingang
Gratis rondleiding in

Juli

Zondag 4

10 u, aan de ingang
Gratis rondleiding in

Zaterdag 17 tot zondag 25

Zondag 18 tot zondag 25

Dagelijks rondleidin

Augustus

Zondag 1, om 10 u, aan de

Gratis rondleiding in

September

Zondag 5, om 10 u, aan de

Gratis rondleiding in

Mei (vervolg)

Zondag 2

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Zaterdag 15

Opening tentoonstelling Orchidee '93.

Zondag 23

Einde tentoonstelling Orchidee '93.

Juni

Zondag 6

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Juli

Zondag 4

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Zaterdag 17 tot zondag 25 : Gentse Feesten

Zondag 18 tot zondag 25

Dagelijks rondleidingen in de Plantentuin om 14 u.

Augustus

Zondag 1, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

September

Zondag 5, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

ingang Merelstraat) :

entuin :
uin, door de gidsengroep.

uin, ingang Merelstraat) :
ukjes vervaardigd met jong
odelieve Van den Heuvel,
oana heeft geleid.
p p. 18.

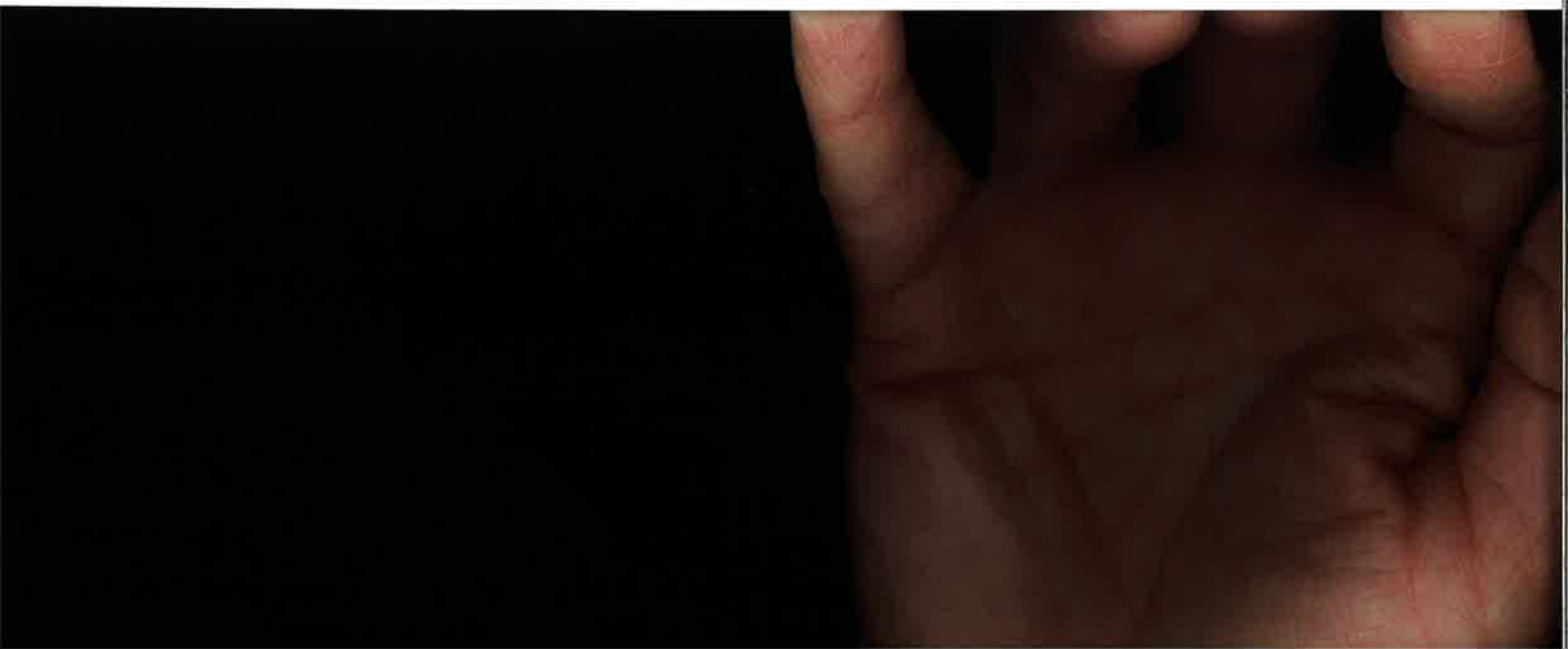
entuin, of om
ergem-Centrum, waar we
allaties van varenkweker
60, Evergem).

entuin :
uin, door de gidsengroep.

p.l.v. Karel Van Vossel en

antentuin, of 14 u aan het

en kledij.

September (vervolg)

Zaterdag 25

10 u, in ons werklokaal (ingang Merelsstraat).
Maken van bloemstukjes met bessen en vruchten. Meer
gegevens zullen later worden meegedeeld.

Woensdag 29

9 u, Palmarium.

Opening Paddestoelententoonstelling.

Oktober

Zondag 3, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Dinsdag 5

18 u, Palmarium.

Einde Paddestoelententoonstelling.

November

Zondag 7, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

December

Geen georganiseerde activiteiten voorzien, behalve de jaarlijkse
Algemene Ledenvergadering.

We stellen u voor om een goede winterslaap te houden !

Ook de verspreiding van
Columbus. Tussen de vel-
uit de Nieuwe Wereld na
wellicht van bij het beg-
enthoesiasme opgewekt.
een vrucht gelijkend op een
een meloen, zeer geurig
voorhanden om een succes-
waren een paar nadelen.
geval de Europese winters
was een probleem, want de
de trage verplaatsingsmoge-
Na Columbus, die de plant
1496), kwam de anan-
plantenliefhebbers, tuk op een
bleek even enthousiast. Z
Alphonse de Candolle) over
te proeven die hem werd aa-

Be
Van Ham

So

Bernard SYMOENS
Van Hammelaan 34, 8210 Loppem

Als dessert bij het Columbus-menu wordt hier een en ander over ananas opgediend.

Sommige trouwe lezers zullen een onvermijdelijk "weeral" voelen opkomen. Niet onterecht, want deze vrucht (botanisch : een schijnvrucht !) en de bijhorende plant (*Ananas comosus*) werden al eerder in ons tijdschrift besproken. Onnodig dus om hier nogmaals een nauwkeurige beschrijving van de plant zelf te geven. Het is trouwens een alombekende plant waarvan de vrucht voor ons als dessert bijna vanzelfsprekend geworden is. Niet écht goedkoop en alledaags, maar ook niet écht exclusief meer. Zeker niet als het om ananas in blik gaat. Toch was er een tijd dat dit nagerecht niet zo vanzelfsprekend was. Een tijd toen het nog een luxeproduct was, een kostelijke lekkernij die voor de meesten onbereikbaar was.

Ook de verspreiding van ananas in Europa begon dus met Columbus. Tussen de vele gewassen (zie vorige aflevering) die uit de Nieuwe Wereld naar Europa kwamen, heeft de ananas wellicht van bij het begin tot op onze dagen het meeste enthousiasme opgewekt. Ze werd in het begin omschreven als een vrucht gelijkend op een denneappel, met vruchtvlees als van een meloen, zeer geurig en zoet. Alle eigenschappen waren voorhanden om een succesvrucht te worden in Europa, maar er waren een paar nadelen. Het was een tropische plant die in elk geval de Europese winters niet verdroeg. En ook het transport was een probleem, want de vrucht bewaarde niet lang genoeg om de trage verplaatsingsmogelijkheden uit die tijd goed te doorstaan. Na Columbus, die de plant vond tijdens zijn tweede reis (1492-1496), kwam de ananas terecht in het circuit van plantenliefhebbers, tuk op exotische nieuwigheden. Niet iedereen bleek even enthousiast. Zo is er de anekdote (vermeld door Alphonse de Candolle) over Karel V die weigerde van een ananas te proeven die hem werd aangeboden.

Merelstraat).
essen en vruchten. Meer
gedeeeld.

elling.

de Plantentuin :
uin, door de gidsengroep.

g.

de Plantentuin :
uin, door de gidsengroep.

zien, behalve de jaarlijkse

slaap te houden !

Fig. 1. Ananas (*Ananas comosus*).
Een moderne afbeelding, die u even moet vergelijken met de
oude plaat (c. 1680) van fig. 2. (Bell A.D., 1991, Plant
form. An illustrated guide to Flowering Plant Morphology).

Maar dat blijkt wel de uit-
naden bij het opkweken
plant in Europa veel be-
opmerkelijke botanische
aan de hand van de veelv-
op de verluchte telpagin-
de 17de eeuw. Ook op h-
uit die tijd komt de anana-
Jan Huyghen van Linscho-
Oost ofte Portugaels Indi-
uitgave kwam van de per-
de beste omschrijving van
verzameling van voor de
vele nieuwe gebieden in A-
Goa had van Linschoten
aantal details over de land-
noteren. Vooral in zijn
der Portugalysers in
aanwijzingen voor de sch-
interessceert ons in de eerst-
aantal beschrijvingen in
planten, ook van de anana-
"Ananas is wel een van
van gheheel Indien/
vreemt/ want isser en
Brasiliën/ soo datse
werden voor een Pard-
soo veel aen ghegroey-
seer goeden coop".
Ook C.B. Heister noemt E-
"Seed to Civilisation". A-
Paraguay als land van oor-
uit Amerika (zowel de wil-
een duidelijk onderscheid
van de Nieuwe Wereld een
waar de plant al geruime ti-
Nadien werd ze, zoals van
door de Portugezen in and-
verspreid. Het was een pl-
zich elders aan te passen.

en moet vergelijken met de
(Bell A.D., 1991, Plant
wering Plant Morphology).

Maar dat blijkt wel de uitzondering geweest te zijn. Ondanks de nadelen bij het opkweken en transporteren van de ananas kreeg de plant in Europa veel belangstelling. In de eerste plaats als opmerkelijke botanische aanwinst. Dat kan men o.a. vaststellen aan de hand van de veelvuldige afbeeldingen van de plant, bvb. op de verluchte titelpagina's van natuurhistorische publikaties uit de 17de eeuw. Ook op het titelblad van een bekend reisverslag uit die tijd komt de ananas voor. Het betreft hier een werk van Jan Huyghen van Linschoten : "Itinerarium, ofte Schip-vaert naer Oost ofte Portugaels Indien" in de uitgave van 1644. De eerste uitgave kwam van de pers in 1596. Reisverslag is niet helemaal de beste omschrijving van dit encyclopedisch werk. Het was een verzameling van voor de zeevaart interessante gegevens over de vele nieuwe gebieden in Azië. Als klerk van de aartsbisschop van Goa had van Linschoten blijkbaar de mogelijkheid om een groot aantal details over de landen binnen het Portugese koloniale rijk te noteren. Vooral in zijn "Reys-Gheschrift" (Van de Navigatien der Portugaloyzers in Orienten) heeft hij nauwkeurige aanwijzingen voor de scheepvaart samengebracht. Hier echter interesseert ons in de eerste plaats zijn "Itinerarium", omdat er een aantal beschrijvingen in voorkomen van voor die tijd nieuwe planten, ook van de ananas.

" Ananas is wel een van de beste en de smaeckelijckste fruyten van gheheel Indien/ maer en is niet eyghen van Indien/ dan vreemt/ want isser eerst ghebracht van de Portugeesen uyt Brasilien/ soo datse int eerste voor een nieuwigheyt vercocht werden voor een Pardau ende meer 't stuck : maer zijnder alnuu soo veel aen ghegroeyt dat het over al vol af is/ ende zijn altoos seer goeden coop ".

Ook C.B. Heiser noemt Brazilië als land van oorsprong in zijn "Seed to Civilisation". Andere bronnen vermelden dan weer Paraguay als land van oorsprong. In elk geval komt de Ananas uit Amerika (zowel de wilde plant als de kultuurplant : wordt er een duidelijk onderscheid gemaakt ?). Ze werd bij het ontdekken van de Nieuwe Wereld eerst aangetroffen op Haiti en in Mexico, waar de plant al geruime tijd door de Indianen gecultiveerd werd. Nadien werd ze, zoals van Linschoten vermeldt, inderdaad vooral door de Portugezen in andere tropische gebieden van de wereld verspreid. Het was een plant die blijkbaar geen moeite had om zich elders aan te passen.

Op sommige plaatsen ver-
Seychellen, de Antillen e-
weer zorgde voor twijfe-
Talloze reizigers die de tr-
het zij als kultuurplant he-
de plant overal in Indië
Humboldt die de plant w-
Orinoco. Ook Charles Da-
Beagle" over de ananas d-

"Ananas groeit hier
dezelfde verkwistend-
rapen. Ze hebben e-
beter dan deze die i-
geloof ik, is het hoog-
kan geven."

Voor ons klinkt het laatste
maar waarschuwig schui-
in. Afgezien van die rap-
Darwin dit boek in het beg-
druk verscheen in 1839).
ook elders in Europa) de fr-
vakkenis van de kweker
bouw en de verwarmings-
exotische fruitsoorten zelf
worden. De uitspraak van
Ze verwijst naar een episod-
even kort ter sprake moet
voert ons echter terug naar
het einde van de 16de eeu-
stadsgeenoot van hem, D. J.
Zoals hij zelf in een 'Ann-
Linschoten's "Itinerariu-
teleurstellend:

"Ananas,...ick hebbe
mynen Hof die my ge-
onse coude niet draght
En hij besluit zijn Annotatio-
" ick hebber veele geh-

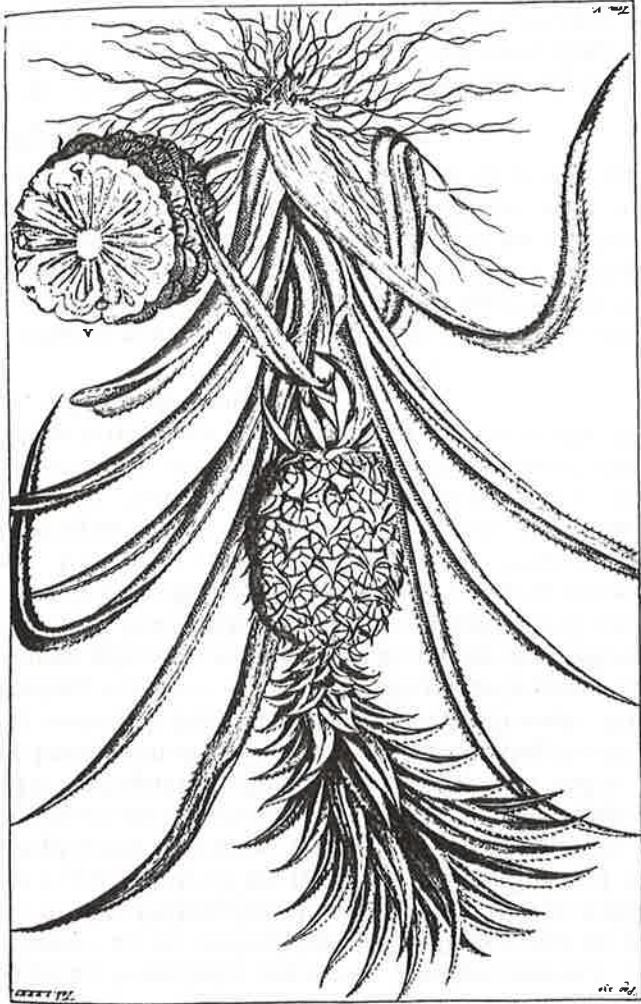

Fig. 2. Ananas (*Ananas comosus*).
Tekening vervaardigd omstreeks 1680, en gepubliceerd
door Rumphius in zijn *Herbarium Amboinense*, deel 5
(1747). (Merrill E.D., 1954, *Chron. Bot.* 14 : 268).

ks 1680, en gepubliceerd
rium Amboinense, deel 5
aron. Bot. 14 : 268).

Op sommige plaatsen verwilderde ze zelfs, zoals op Mauritius, de Seychellen, de Antillen en in Indië, wat vanaf de 16de eeuw dan weer zorgde voor twijfels omtrent de oorsprong van de plant. Talloze reizigers die de tropen doorkruisten vermeldden de plant, het zij als kultuurplant hetzij als wilde plant. Zoals Rumphius die de plant overal in Indië aangeplant vond (fig. 2), of zoals von Humboldt die de plant wild aantrof in de vallei van de Boven-Orinoco. Ook Charles Darwin vertelt in zijn "The Voyage of the Beagle" over de ananas die hij op Tahiti aantrof :

" Ananas groeit hier zo overvloedig, dat de mensen ze op dezelfde verkwistende manier eten als wij zouden doen met rapen. Ze hebben een voortreffelijke smaak, misschien zelfs beter dan deze die in Engeland gekweekt worden. En dit, geloof ik, is het hoogste compliment dat men aan een vrucht kan geven ".

Voor ons klinkt het laatste stuk van deze uitspraak nogal ironisch maar waarschijnlijk schuilt er ook een flinke portie chauvinisme in. Afgezien van die rapen dan. We mogen niet vergeten dat Darwin dit boek in het begin van de 19de eeuw schreef (de eerste druk verscheen in 1839). Op dat ogenblik is in Engeland (maar ook elders in Europa) de fruitkweek sterk geëvolueerd. Zowel de vakkennis van de kweker als de nieuwe technische snufjes bij de bouw en de verwarming van serres zorgen ervoor dat ook exotische fruitsoorten zelfs midden in de winter geoogst kunnen worden. De uitspraak van Darwin is dus zeker niet willekeurig. Ze verwijst naar een episode uit de tuinbouwgeschiedenis die hier even kort ter sprake moet komen. De aanloop tot deze episode voert ons echter terug naar de tijd van J.H. van Linschoten. Op het einde van de 16de eeuw experimenteerde een tijdgenoot en stadsgenoot van hem, D. Paludanus, met de kweek van ananas. Zoals hij zelf in een 'Annotatio' in de 1644-editie van J.H. van Linschoten's "Itinerarium" toegeeft, waren de resultaten teleurstellend :

" Ananas,...ick hebbe sommige planten hier af ghehadt in mynen Hof die my gebracht waren uyt Brasilien, dan conde onse coude niet draghen..."

En hij besluit zijn Annotatio met de spijtige herinnering :

" Ick hebber veele gehadt."

Deze eerste mislukkingen waren echter niet voldoende om verdere pogingen te ontmoedigen, integendeel, in de loop van de 17de eeuw namen de inspanningen zelfs toe. Ook omdat het aantal tropische planten dat ingevoerd werd voortdurend toenam. Vele van die planten vroegen bijzondere omstandigheden wat betreft licht, warmte en vochtigheid om in leven te blijven. De tot dan toe gebruikte orangerieën waren meestal niet toereikend. Het waren slecht verlichte en weinig verwarmde ruimten waar sommige planten (Oleander, Citrus, Myrthe, Jasmijn, etc.) de winter konden overleven. Maar voor de nieuwe tropische planten moest men andere oplossingen zoeken. De ananas heeft hierbij ongetwijfeld een stimulerende rol gespeeld. Naast de louter wetenschappelijke belangstelling voor de plant, was er vanwege de partikuliere verzamelaars ook belangstelling voor de ananas als pronkobject. In de 17de eeuw was het bezit van een ananasplant, en zeker van een plant die een vrucht droeg, zowat een statuussymbool. De moeilijke aanvoer uit Suriname en Barbados zorgde ervoor dat de ananas zeldzaam en duur bleef. Dus reden genoeg om te zoeken naar een middel om de plant ook hier in Europa, en meer bepaald in Nederland en Engeland op te kweken en de vruchten te kunnen oogsten.

Tegen het einde van de 17de eeuw werden in Nederland en kort daarop ook in Engeland de eerste tropische kassen gebouwd. Deze kleine glazen kassen die door middel van ondergrondse ovens verwarmd werden bevonden zich rond 1685 o.a. in de Hortus van Amsterdam en Leiden en ook in de Apothecaries Garden in Chelsea. Men sprak van "Winter en Sommer plaats voor Oost en Westindische gewassen die men door vier doet cultiveren". Ook de ananas hoorde hierbij. J. Commelin (1629-1692, professor aan de Hortus te Amsterdam) omschreef de kern van het probleem als volgt :

"Winters moet met dit gewas so warm een plaatse bewaren, dat het sijn gedurtige wasdom kan behouden; waartoe onse glase kassen seer bequaam sijn".

Afhankelijk van de omstandigheden duurde het 18 maanden tot twee jaar voor men een rijpe ananas kon oogsten. Die gedurtige wasdom was dus essentieel, ook tijdens de wintermaanden. Eenmaal dit probleem overwonnen, werden de eerste resultaten geboekt.

Na 1685 zijn er meer en meer In Nederland voor het eerste vroegge successen werden prestaties. In Nederland w zilveren penning, in Engeland de koning. Nu bewezen was dat het mogelijk was de ananas ook onder de winterkassen op te kweken en de belangstelling voor de plant van rij belangstelling voor de kassen in de bouw van de kassen in 19de eeuw. In de 18de eeuw werd de aananas zelf, als luxe-fruit, half-ingegraven bakstenen een laag warme mest aangege (in het Engels "tanners' ba bij het looien van leer). Indirekte verwarming (met De hete lucht werd door de de tropische kas tegen een hete lucht-kanalen in de systeem, omdat er nauw warmteovervoer mogelijk was begin van de 18de eeuw mogelijk. Toch bereikte m ervaring duidelijk resultaat die tijd als volgt (uit "Georgie " Vooruitgang in verwa 1740 diegenen die zie rottende mest, midden onder de bladeren van winterharde soorten orchidee, 20 tot 30 so zeldzame Begonia's, Ma

niet voldoende om verdere
in de loop van de 17de
. Ook omdat het aantal
toortdurend toenam. Vele
standigheden wat betreft
en te blijven. De tot dan
tal niet toereikend. Het
rwarmde ruimten waar
Myrthe, Jasmijn, etc.) de
nieuwe tropische planten

De ananas heeft hierbij
speeld. Naast de louter
de plant, was er vanwege
stelling voor de ananas als
bezit van een ananasplant,
ucht droeg, zowat een
it Suriname en Barbados
en duur bleef. Dus reden
om de plant ook hier in
en Engeland op te kweken

den in Nederland en kort
pische kassen gebouwd.
middel van ondergrondse
ich rond 1685 o.a. in de
ook in de Apothecaries
nter en Somer plaats voor
ie men door vier doet
rbij. J. Commelin (1629-
rdam) omschreef de kern

m een plaatse bewaren, dat
ouden; waartoe onse glase

urde het 18 maanden tot
on oogsten. Die gedurige
lens de wintermaanden.
erden de eerste resultaten

Na 1685 zijn er meer en meer vermeldingen van rijpe ananassen. In Nederland voor het eerst in 1687, in Engeland in 1693. Deze vroege successen werden natuurlijk beschouwd als bijzondere prestaties. In Nederland werd de gebeurtenis vereeuwigd met een zilveren penning, in Engeland werd de eerste ananas aangeboden aan de koning.

Nu bewezen was dat het mogelijk was om exotische planten zoals de ananas ook onder de wisselende klimaatsomstandigheden van Europa op te kweken én vrucht te laten dragen, nam de belangstelling vooral van rijke partikulieren, sterk toe. Niet alleen de bouw van de kassen maar ook de stookkosten slopten veel geld op. In de 18de en 19de eeuw is het kweken van ananassen daardoor vooral een bezigheid van kapitaalkrachtigen, dikwijls in onderling competitie. Prestige vereiste immers dat men zoveel mogelijk ananassen op tafel kon brengen, het ganze jaar door.

In de loop van de 18de eeuw zocht men verder naar de beste omstandigheden om ananassen op te kweken. Niet meer zozeer als zeldzame exotische plant tussen andere tropische planten. Het aksent kwam meer en meer te liggen op de produktie van de ananas zelf, als luxe-fruit. Een eerste stap was de broeikas, een half-ingegraven bakstenen put, overdekt met glas. Eerst werd er een laag warme mest aangebracht en daaroverheen een laag "run" (in het Engels "tanners's bark" : fijngemalen eikeschors gebruikt bij het looien van leer). Dit werd dan gecombineerd met een indirecte verwarming (met turf gestookte ondergrondse kachels). De hete lucht werd door kanalen onder de grond geleid, en waar de tropische kas tegen een muur aangebouwd was, waren er ook hete lucht-kanalen in de muur. Het was een onbevredigend systeem, omdat er nauwelijks een gelijkmatige, regelbare warmtetoevoer mogelijk was. Bovendien waren er tot in het begin van de 18de eeuw geen nauwkeurige warmtemetingen mogelijk. Toch bereikte men via experimenteren en praktische ervaring duidelijke resultaten. D.C. Stuart schetst de situatie in die tijd als volgt (uit "Georgian Gardens", 1979) :

" Vooruitgang in verwarmingsmethode zorgde ervoor dat tegen 1740 diegenen die zich niets aantrokken van de geur van rottende mest, midden in de winter konden rondwandelen onder de bladeren van Fuchsia's, Banaan, meerdere niet-winterharde soorten Magnolia, drie types van de Vanilla orchidee, 20 tot 30 soorten druif, zes variëteiten ananas en zeldzame Begonia's, Maranta en Brunfelsia ".

Het enige wat je nodig had was een vierstal paarden om een voldoende voorraad aan mest te hebben, een hoeveelheid schors uit de zagerij maar dat was geen probleem want alleen de leerlooier had er belangstelling voor, en natuurlijk ook massas brandstof voor de kachels. En o ja, ook nog een tuinjongen die voortdurend de condensatie van de glazen ramen moet vegen. De broeikas werd soms ook gebruikt voor het forceren van bloemen (vooral meiklokje en tuberoos). Wie het zich kon veroorloven had op het einde van de 18de eeuw keuze tussen verschillende types van serre. Grote buitenplaatsen hadden afzonderlijke kassen voor de kweek van druiven, ananassen, etc. Dikwijls werden druif en ananas in één kas ondergebracht, waarbij de druivelaars de nodige schaduw boden. Er werd ook een kweekschema bedacht waarbij de serre opgedeelde werd in drie ruimtes met verschillende temperatuur en telkens een drie- tot vierhonderd planten in een ander groeistadium. Op die manier konden, als alles goed verliep, een honderd ananassen geoogst worden.

Tot nu toe werd vooral aandacht besteed aan de partikuliëre kweek van ananas in Engeland en Nederland. Door de groeiende aanvoer van exotische planten uit de koloniale gebieden en de toenemende belangstelling vanwege het publiek, was ook de commerciële aanpak voor de kweek van deze planten er toegekommen. Zeker vanaf de 19de eeuw breekt een gelijkaardige belangstelling ook in andere landen van Europa door. In ons land was er in de sierteelt (vooral rond Gent) veel interesse voor de ganse familie der Bromeliaceae. Ook de ananas maakte daar als sierplant deel van uit. Maar rond dit eerder uitgebreide hoofdstuk is er zeker genoeg stof te vinden voor een afzonderlijk artikel. Hier is het wellicht voldoende om aan te stippen dat er in de eerste helft van de 19de eeuw in ons land (rond Ukkel en Gent) ananas gekweekt werden voor consumptie en voor de export naar Frankrijk. De vraag naar ananas nam namelijk voortdurend toe. Niet omdat de prijs zou gedaald zijn, want de vrucht bleef een luxeproduct. Wel zorgde de sociale ambitie van de rijk geworden klasse van industriëlen en handelaars voor de toegenomen vraag. Ook de bouw van kassen werd erdoor gestimuleerd. Het is de tijd waarin met ijzer en glas steeds grotere plantenkassen gebouwd worden. Bovendien verbeterden de verwarmings- technieken zodat een beter regelbare temperatuur mogelijk was

(de kas werd nu verwarmd met stookkosten bleven en ananas. En de kweekmin voorheen, vooral als men oogsten. Het vroeg de tuinman om het lange kweek Maar blijikbaar werden dit als een noodzakelijke investie banket onderklaar zonde teken van aanzien, welva gepaste ogenblik een eers (trouwens vooral bedoeld zeker enige reden tot onge Zo is er een anekdote over 1817, toen hij een ban behoortlike ananas kon v ambassade naar Londen st Er moet zeker vermeld we niet beperkt bleef tot één bestemming (winter of zomer andere variëteit zodat er opgekweekt werden. Ze k Black Jamaica, Charlotte hadden uiteenlopende cige Tegen 1870 veranderde dit commerciële kweek van korte tijd vervangen door d Azoren. Intussen was me inblikken van ananas. Sa transportmogelijkheden ver verloor de ananas haar gla esselijke en hoe dan ook c voorkomen als door de sm kwam de toevvoer van ana Europese markt bevoorraa Kenya, etc.).

viertal paarden om een
n, een hoeveelheid schors
probleem want alleen de
en natuurlijk ook massa's
ok nog een tuinjongen die
zen ramen moet vegen.
kt voor het forceren van
).

het einde van de 18de eeuw
erre. Grote buitenplaatsen
de kweek van druiven,
ruif en ananas in één kas
de nodige schaduw boden.
edacht waarbij de serre
rschillende temperatuur en
l planten in een ander
als alles goed verliep, een

steed aan de partikuliere
erland. Door de groeiende
koloniale gebieden en de
het publiek, was ook de
ek van deze planten er
w breekt een gelijkaardige
n Europa door. In ons land
ent) veel interesse voor de
de ananas maakte daar als
erder uitgebreide hoofdstuk
or een afzonderlijk artikel.
te stippen dat er in de eerste
ond Ukkel en Gent) ananas
en voor de export naar
namelijk voortdurend toe.
, want de vrucht bleef een
nbitie van de rijk geworden
voor de toegenomen vraag.
or gestimuleerd. Het is de
ds grotere plantenkassen
eterden de verwarmings-
temperatuur mogelijk was

(de kas werd nu verwarmd via buizen met heet water : het nieuwe systeem werd bekend onder de naam "Thermosyphon").

De stookkosten bleven echter hoog, zeker voor de kweek van ananas. En de kweekmethode zelf bleef even omslachtig als voorheen, vooral als men het ganse jaar door rijpe vruchten wou oogsten. Het vroeg de constante aandacht van een ervaren tuinman om het lange kweekproces tot een goed einde te brengen. Maar blijkbaar werden die zware inspanningen en hoge uitgaven als een noodzakelijke investering gezien. Want in die tijd was een banket ondenkbaar zonder ananas, het was een onmiskenbaar teken van aanzien, welvaart, exclusiviteit, etc. Wie niet op het gepaste ogenblik een eerste klas exemplaar op tafel kon plaatsen (trouwens vooral bedoeld als oogstrelende tafelgarnituur) had dus zeker enige reden tot ongerustheid.

Zo is er een anekdote over de Britse ambassadeur in Parijs die, in 1817, toen hij een banket moest geven, ter plaatse geen behoorlijke ananas kon vinden en dan maar de koets van de ambassade naar Londen stuurde om een ananas te kopen...

Er moet zeker vermeld worden dat de ananas die gekweekt werd niet beperkt bleef tot één enkele variëteit. Al naar gelang de bestemming (winter of zomer) werd de voorkeur gegeven aan een andere variëteit zodat er gewoonlijk meerdere variëteiten tegelijk opgekweekt werden. Ze kregen namen mee als Queen, Cayenne, Black Jamaica, Charlotte Rothschild, White Providence, etc. Ze hadden uiteenlopende eigenschappen (smaak, kleur, etc.).

Tegen 1870 veranderde dit allemaal. Zowel de partikuliere als de commerciële kweek van ananassen voor consumptie werd in korte tijd vervangen door de aanvoer van kwaliteitsvruchten uit de Azoren. Intussen was men in Californië ook begonnen met het inblikken van ananas. Samen met de steeds beter wordende transportmogelijkheden veroorzaakte dit een soort ontluistering en verloor de ananas haar glansrol. Hoewel, zelfs nu blijft het een fesstelijke en hoe dan ook een opvallende vrucht, zowel door haar voorkomen als door de smaak. Tot na de Tweede Wereldoorlog kwam de toevoer van ananas uit de Azoren. Nadien werd de Europese markt bevoorrad door Afrikaanse landen (Ivoorkust, Kenia, etc.).

Bibliografie :

Candolle, A. de (1886) *L'Origine des Plantes Cultivées*.
Felix Alcan, Paris.

Darwin, C. (1980) *The Voyage of the Beagle*.
Dent, London.

Hadfield, M. (1985) *A History of British Gardening*.
Penguin Books, Harmondsworth.

Hawks, E. (1928) *Pioneers of Plant Study*.
The Sheldon Press, London.

Heiser, C.B. (1990) *Seed to Civilisation*.
Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts.

Linschoten, J.H. van (1644) *Itinerarium*.
Everhardt Cloppenburg, Amsterdam.

Merrill, E.D. (1954). *The botany of Cook's voyages, and its unexpected significance to anthropology, biogeography and history*.
Chron. Bot. 14 (5-6) : 161-383.

Morgan, J. & Richards, A. (1990) *A Paradise out of a Common Field*.
Harper & Row, New York.

Pijpers, D., Constant, J.G. & Jansen, K. (1985) *Fruit uit alle Windstreken*.
Het Spectrum, Amsterdam.

Stuart, D.C. (1979) *Georgian Gardens*.
Robert Hale, London.

Wijnands, D.O. (1988) *Hortus Auriaci*.
Journal of Garden History 8 (2-3)

We zijn opnieuw aan het nog sneller is voorbijgegaan En opnieuw krijgen we da wanneer we even terugkij twijfel of al die gebeurten situeren. Sommige lijken vergeten.
Hier volgt dus het verhaal Het hoofddoel van onze v Plantentuin, is konkrete vormen :
- het organiseren van rond
- de opleiding van (nieuwe
- hulp bij het inrichten van
- cursussen en demonstrat
- voordrachten,
- dagelijkse hulp in de Pla
Uw medewerking aan deze belangrijk in deze moeilijke Daaron, als u een interes in de Plantentuin wordt he Het ledenaantal is dit jaar (vorig jaar) van 505 (31 de 1992). Ook het aantal in Twee cijfers die wijzen waarvoor onze hartelijke d *U weet allemaal dat door vrienden, daarom Plantentuin, breng ze ze mee naar tentoons van onze vereniging, d*
Hier volgt dan een bondig activiteiten in 1992.

We zijn opnieuw aan het einde van een jaar gekomen, een jaar dat nóg sneller is voorbijgegaan dan de vorige (mijn indruk)...

En opnieuw krijgen we dat gevoel van omzien in verwondering : wanneer we even terugkijken, dan vragen we ons met een zekere twijfel of al die gebeurtenissen nu echt in het voorbije jaar zijn te situeren. Sommige lijken al jaren geleden, en andere zijn zelfs al vergeten.

Hier volgt dus het verhaal van 1992...

Het hoofddoel van onze vereniging, met name hulp bieden aan de Plantentuin, is konkreet gemaakt onder heel wat verschillende vormen :

- het organiseren van rondleidingen,
- de opleiding van (nieuwe) gidsen,
- hulp bij het inrichten van tentoonstellingen,
- cursussen en demonstraties,
- voordrachten,
- dagelijkse hulp in de Plantentuin zelf, enz.

Uw medewerking aan deze activiteiten is voor de Plantentuin zeer belangrijk in deze moeilijke tijden.

Daarom, als u een interessant idee heeft, kom gerust eens langs, in de Plantentuin wordt het onmogelijke (soms) mogelijk !

Het ledenaantal is dit jaar opnieuw merklijk gestegen (net zoals vorig jaar) van 505 (31 december 1991) naar 555 (12 december 1992). Ook het aantal trouwe leden stijgt van 402 naar 434. Twee cijfers die wijzen op een gunstige ontwikkeling, en waarvoor onze hartelijke dank !

U weet allemaal dat de beste reclame gemaakt wordt door vrienden, daarom : vertel uw vrienden over de Plantentuin, breng ze mee op de rondleidingen, neem ze mee naar tentoonstellingen, dan worden ze zó lid van onze vereniging, en steunen deze Plantentuin !

Hier volgt dan een bondig overzicht van de Plantentuin-aardige activiteiten in 1992.

Rondleidingen

De gratis rondleidingen (elke 1e zondag van de maand) blijven doorgaan, waarbij de 'oude' en 'nieuwe' gidsen elkaar veel kennis bijbrengen.
Enkele thematische wandelingen brachten duidelijk meer volk op de been :
- 5 april, tropische voedselplanten o.l.v. Gilberte Comhaire (met degustatie achteraf)
- 3 mei, geneseskrachtige planten o.l.v. Rudy Vanderstraeten,

- 1 juni, id.
- 5 juli, Planten v/d Nieuwe Wereld o.l.v. Chris De Permentier
- 1 november, Herfstkleuren o.l.v. Paul Goetghebeur.

Tijdens de Gentse Feesten (19-26 juli) werden elke namiddag rondleidingen georganiseerd, met dagelijks een ander thema. Enkele van onze nieuwe gidsen hebben daarbij de vuurproef doorstaan... Het laatste weekend van de Gentse Feesten (25-26 juli) kende een avondlijke opening van de Plantentuin 'met licht en klank', waarvoor een grote belangstelling bleek !

Ten slotte stonden de gidsen ook in voor de rondleidingen tijdens de klassieke Opendeurdagen van de Belgische tuinen en arboreta, 29-30 augustus.

Kursussen

Dit voorjaar is een cursus 'Beginselen van de Plantkunde' ingericht voor kandidaat-gidsen en andere geïnteresseerden, met 30 deelnemers. Omwille van het praktischgedeelte (demonstraties in de Plantentuin) hebben we het aantal beperkt gehouden, en moesten helaas een aantal mensen worden uitgesteld tot een volgende keer.
Deze cursus bestond uit 7 lessen (op zaterdagmorgen), telkens gevolgd door een rondleiding in de Plantentuin.

Nadien zijn drie examendagen gehouden voor kandidaat-gidsen, met als resultaat 9 geslaagden. De eerste reeks gidsen is geproklameerd op zondag 5 juli, na de maandelijksse rondleiding, met een kleine maar geslaagde receptie (en 'I was mooi weer !').
De tweede reeks nieuwe gidsen werd tijdens de Algemene Ledenvergadering geproklameerd.

Ikebana

De klassieker onder de belangstellenden lokken Gilberte Comhaire en organiseerden twee reeksen september-oktober.

Voordrachten

Drie winteravonden werden
- 16 januari, Mevr. K. Kayserhof,
- 13 februari, Arnout Zwaen
- 12 maart, An Verboven
Wassende Maan".

Deze voordrachten hebben veel mensen een probleem van deze winter dagactiviteit.

Tentoonstellingen

In en om de Plantentuin ingericht, waarbij diverse hand hebben toegesloten met rondleidingen.

- 1-10 mei : Rododendron
- 19-27 september : Aquar
- 1-7 oktober : Paddestoele

ag van de maand) blijven
uwe' gidsen elkaar veel
en duidelijk meer volk op
r. Gilberte Comhaire (met

Rudy Vanderstraeten,

v. Chris De Permentier
Goetghebeur.

i) werden elke namiddag
gelijks een ander tema.
en daarbij de vuurproef
de Gentse Feesten (25-26
a de Plantentuin 'met licht
lling bleek !

r de rondleidingen tijdens
gische tuinen en arboreta,

len van de Plantkunde'
ere geïnteresseerden, met
ijkgedeelte (demonstraties
tal beperkt gehouden, en
vorden uitgesteld tot een
zaterdagmorgen), telkens
tentuin.

en voor kandidaat-gidsen,
e eerste reeks gidsen is
maandelijks rondleiding,
(en 't was mooi weer !).
rd tijdens de Algemene

Ikebana

De klassieker onder de kursussen, met name Ikebana, blijft belangstellenden lokken. Mevr. Godelieve Van den Heuvel en Gilberte Comhaire hebben zich hiervoor ingezet, en organiseerden twee reeksen van 8 lessen, in maart-april en in september-oktober.

Voordrachten

Drie winteravonden werden ingericht,

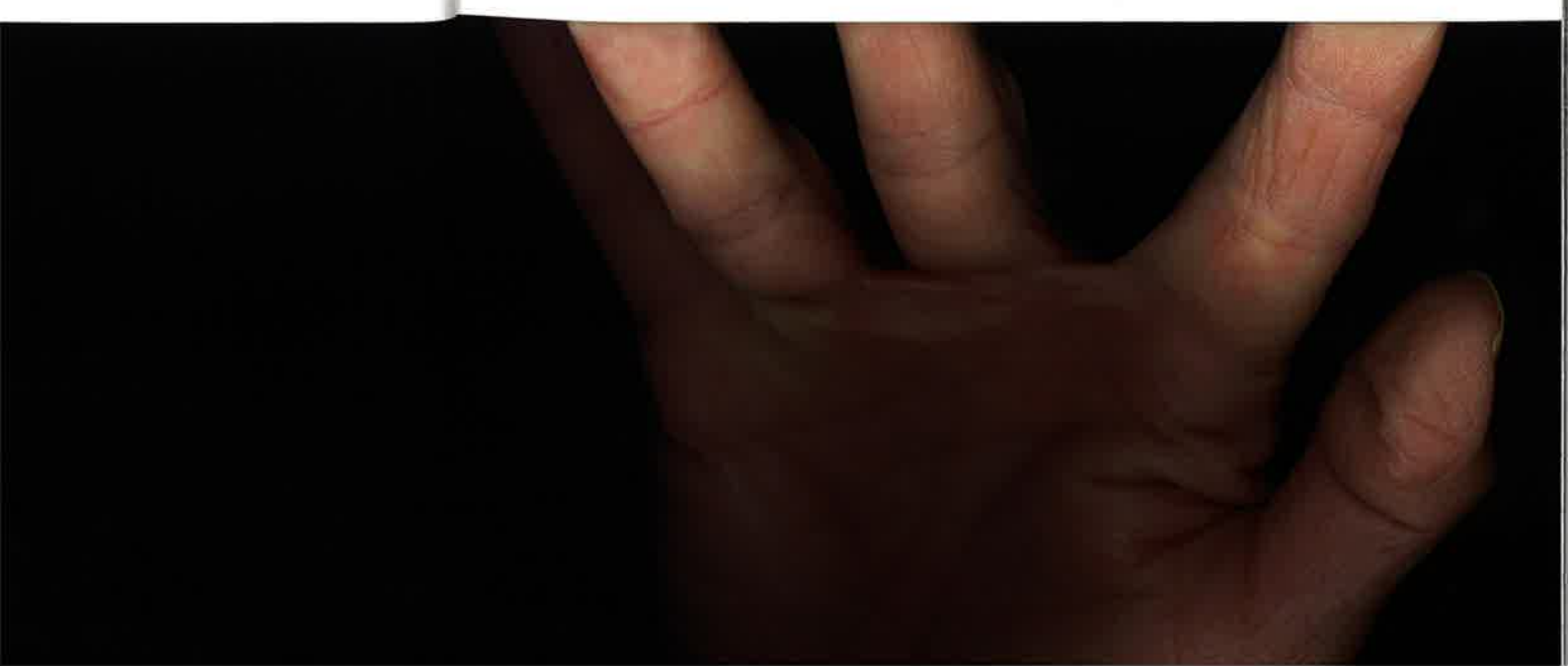
- 16 januari, Mevr. Kayser-Maas, "De 4 seizoenen op Kaysershof",
- 13 februari, Arnout Zwaenepoel, "Zelf fruitwijn maken",
- 12 maart, An Verboven, "De biologisch-dynamische boerderij Wassende Maan".

Deze voordrachten hebben niet het succes wat we ervan hadden verwacht. We hebben vastgesteld dat de donkere avonden voor veel mensen een probleem betekenen, en daarom gaan we tijdens deze winter dagactiviteiten organiseren.

Tentoonstellingen

In en om de Plantentuin werden dit jaar drie tentoonstellingen ingericht, waarbij diverse leden van de vereniging een helpende hand hebben toegestoken, bij de voorbereiding, het onthaal of met rondleidingen.

- 1-10 mei : Rododendrontentoonstelling,
- 19-27 september : Aquariana 1992,
- 1-7 oktober : Paddestoelententoonstelling.

Aktiviteiten in de Plantentuin

Er werden twee ruidagen voor onze leden gehouden, in de aanbouwserie van het Palmarium. De Plantentuin wil graag wat vreemde soorten uit haar eigen bestand aanbieden, maar door het zich scherp stellend gebrek aan personeel is dit helaas niet uit te voeren... We hopen op betere tijden!

De opruimakties (onkruid opruimen in de lente) krijgen geen liefhebbers meer, wellicht is iedere tuinier wanhopig in de eigen tuin aan het wieden? Deze aktiviteit zal zeker onder een andere vorm moeten doorgaan. Suggesties hiervoor zijn zoals steeds bijzonder welkom.

De jaarlijkse Algemene Ledenvergadering kende dit jaar een grote toeloop, waarvoor wellicht de Ikebana-demonstratie voor en na de vergadering, en de ontroerende, romantische diamontage van Roger Laureyns hebben gezorgd. Uw deelname aan deze aktiviteiten betekent voor het bestuur een belangrijke stimulans!

Hier wil ook even de voorbeeldige inzet vermelden van een van onze aktiefste leden, de nu 4 x 20-jarige Diane Van Audenhove, die we bijna dagelijks in de tuin en serre zien helpen, bij het nooit eindigende gevecht met de afvallende bladeren.

Uitstappen

- 11 april : bezoek aan de tuin van een mede-lid, Jan Van Sante (Sint-Martens-Latem).

- 1 mei: een klassieker, de wandeling in Leupegem, o.l.v. Karel Van Vossel en Cyrilla Gillis.

- 28 mei : het Arboretum van Tervuren, o.l.v. Paul Goetghebuer.

- 21 juni : het Dierenpark Planckendael te Muzen (bij Mechelen). Nog nooit heb ik zo'n natte uitstap meegemaakt!

- 25 augustus : biologisch-dynamische boerderij De Wassende Maan, te Asten, aansluitend op een van de winteravonden.

- 27 september : paddestoelenzooektocht in Het Leen te Eeklo, o.l.v. Prof. Van der Veken.

Propaganda

De folder van de vereniging

De vereniging was aanwezig op de Opendeurdag (10 m

- Plantenruilbeurs van Cerc

- Tijdens de Dag van het

Vlaamse overheid, van Gentbrugge, rondleidingen verzo

Tijdschrift

De eerste drie nummers allemaal originele artikels, geschreven! De redaktie bedanken, en hen aanzetten

artikels naar mij toe komen

Vergaderingen

Het bestuur is dit jaar tot keer (10 februari, 24 april, aan dat de werking goed in groep alleen voor het opst

vergaderen.

Besluit

Het gaat goed met de ver steun en sympathie meer dan Nogmaals : heeft u een idee

langs, we staan open voor v

Propaganda

De folder van de vereniging (die u wellicht kent) is verschillende keren herdrukt, en verspreid tijdens tentoonstellingen, diverse kursussen die doorgaan in de gebouwen van de universiteit, enz.

De vereniging was aanwezig (ev. met een stand) op enkele activiteiten van andere verenigingen, zoals :

- Opendeurdag (10 mei) van De Bosrand, een milieu-educatiecentrum in Gontrode,
- Plantenruilbeurs van Groen Alternatief, Merelbeke (25 oktober).
- Tijdens de Dag van het Park (31 mei), georganiseerd door de Vlaamse overheid, en die hier doorging in enkele parken van Gentbrugge, heeft de vereniging een aantal rondleidingen verzorgd.

Tijdschrift

De eerste drie nummers bevatten elk 48 pagina's, met bijna allemaal originele artikels, die speciaal voor dit tijdschrift werden geschreven ! De redakteur wil hierbij zeer expliciet de auteurs bedanken, en hen aanzetten tot volgehouden actie, maw : laat de artikels naar mij toe komen !

Vergaderingen

Het bestuur is dit jaar tot mijn grote verwondering slechts drie keer (10 februari, 24 april, 8 oktober) samengekomen. Dit toont aan dat de werking goed informeel verloopt, en dat de voltallige groep alleen voor het opstellen van de algemene planning moet vergaderen.

Besluit

Het gaat goed met de vereniging, en de Plantentuin kan onze steun en sympathie méér dan goed gebruiken !
Nogmaals : heeft u een idee, wil u iets doen, kom dan gerust eens langs, we staan open voor veel initiatieven...

e leden gehouden, in de
Plantentuin wil graag wat
aanbieden, maar door het
eel is dit helaas niet uit te

n de lente) krijgen geen
hier wanhopig in de eigen
al zeker onder een andere
hiervoor zijn zoals steeds

ng kende dit jaar een grote
-demonstratie voor en na
nantische diamontage van
Uw deelname aan deze
n belangrijke stimulans !

et vermelden van een van
e Diane Van Audenhove,
e zien helpen, bij het nooit
aderen.

mede-lid, Jan Van Sante

n Leupegem, o.l.v. Karel

o.l.v. Paul Goetghebeur.

te Muizen (bij Mechelen).
o meegemaakt !

e boerderij De Wassende
en van de winteravonden.

ht in Het Leen te Eeklo,

Rondleidingen

Naar 'oeroude' traditie w
(niet in januari en decem
door de gidsengroep.
Enkele wandelingen z
aangekondigd in het tijds
de loop van de maand j
gidsen gepland, waarbij
wordt opgesteld.

Daarnaast kunnen ten
verenigingen en priv
aangevraagd, op het wel
73. van de hortulanus, Ka

Tentoonstellingen

In de loop van 1993 wor
aktiviteiten georganiseerd

- Orchidee '93 (15-23 m
tentoonstelling die
kracht van de Orch
banden onderhoudt i

- Paddesloelentoonstell
plaatsvinden, van
medewerking van
Vlaanderen.

Rondleidingen

Naar 'oeroude' traditie wordt elke eerste zondag van de maand (niet in januari en december) een gratis rondleiding gehouden door de gidsengroep.

Enkele wandelingen zijn tematisch, deze zullen worden aangekondigd in het tijdschrift en op het mededelingenbord. In de loop van de maand januari wordt een bijeenkomst van de gidsen gepland, waarbij een planning voor het komende jaar wordt opgesteld.

Daarnaast kunnen ten allen tijde door scholen, andere verenigingen en privé-personen rondleidingen worden aangevraagd, op het welbekende telefoonnummer 091 - 64 50 73. van de hortulanus, Karel Otten.

Tentoonstellingen

In de loop van 1993 worden met zekerheid de twee volgende activiteiten georganiseerd :

- Orchidee '93 (15-23 mei 1993) : een nieuwe, internationale tentoonstelling die wordt ingericht onder de stuwende kracht van de Orchideevriend, een vereniging die nauwe banden onderhoudt met onze Plantentuin.
- Paddestoelententoonstelling : een klassieker, die ook dit jaar zal plaatsvinden, van 29 september tot 5 oktober, met medewerking van o.a. de Mycologische Kring Oost-Vlaanderen.

Kursussen en demonstraties

Gilberte Comhaire organiseert twee keer een halve dag activiteit waarop bloemstukjes voor tafelversiering worden gemaakt, een eerste keer in de lente (27 maart) voor de Paasafel met jong groen en bloesems, en tweede keer in de herfst (25 september) met bessen en andere vruchten.

Daarnaast zal wellicht ook weer een nieuwe cursus Ikebana doorgaan, afhankelijk van de getoonde belangstelling, maar dat is meestal geen probleem... Voor meer inlichtingen verwijzen we u naar p. 9 in dit nummer.

Uitsappen

De varenspecialist De Deene heeft enige tijd geleden een wintervoordracht gehouden over deze groep van planten. In de komende lente (op zaterdag 27 maart) zullen we in het bedrijf van deze persoon (te Evergem) worden rondgeleid. Tijdens deze namiddag zal de bedrijfsleider ons zelf gidsen en ons de geheimen van de stiel tonen (?)...

Voor de andere uitsappen zijn de plaatsen (hierna opgesomd) reeds besproken, de datum zal worden vastgelegd tijdens de eerstvolgende bestuursvergadering van het nieuwe jaar, en deze zullen dan in het maartinummer van uw tijdschrift verschijnen.

- Kruidtuin van Leuven, en het Arenbergpark, met medewerking van het Botanisch Instituut van de KUL.
- De moerassen van Clairmarais (Frans-Vlaanderen), met wellicht een boottochtje ter plaatse!
- Het Zwin en de Vlinderuin (Knokke), waar een van onze medeleden werkzaam is.
- Het Arboretum Waasland - Hof ter Saksen, Beveren. Dit wordt een halve-dag-excursie, met eigen vervoer.
- De tuin van een van onze medeleden, Hilde Mortier (Sint-Denis-Westrem), met wilde en minder-wilde delen, en uitzicht op de Leie (met boottocht ?)...
- De Bloemenroule, met o.a. het kasteel van Laarne waar een middagmaal wordt voorzien (en een siësta ?)...

Bibliotheek

Onze bibliotheekaris Patrik van een register van ons volgend nummer van dit met de manier waarop en geraadpleegd.

Gezien de problemen met en ander overdag georganiseerd op zaterdag 13 februari Maaltepark de bomen er kennen, m.a.w. dit wordt Gillis en Paul Goelghhebe Een tweede activiteit die ons georganiseerd, maar name de Hammamelis-fé Arboretum van Kalmthout Dit jaar zijn drie (zon)dag februari (met een voordracht nog te bepalen onderwerpt 11 u en om 14.30 u. Prijs : 100 F (leden), 150 F (niet-leden).

Winteractiviteiten

Winteractiviteiten

Gezien de problemen met de duistere avondactiviteiten, wordt een en ander overdag georganiseerd.

Op zaterdag 13 februari (in de namiddag) zullen we in het Maaltepark de bomen en struiken in hun winters uitzicht leren kennen, m.a.w. dit wordt een knoppenwandeling, o.l.v. Cyrilla Gillis en Paul Goetghebeur.

Een tweede activiteit die we willen vermelden, wordt niet door ons georganiseerd, maar lijkt ons zeker vermeldenswaard, met name de Hamamelis-feesten, die jaarlijks doorgaan in het Arboretum van Kalmthout.

Dit jaar zijn drie (zon)dagen voorzien, 17 januari, 24 januari, en 7 februari (met een voordracht door Harry Van de Laer, over een nog te bepalen onderwerp). Er zijn rondleidingen voorzien om 11 u en om 14.30 u.

Prijs : 100 F (leden), 150 F (niet-leden).

Bibliotheek

Onze bibliothekaris Patricia Rézenne is bezig met het opstellen van een register van ons bezit. Deze lijst zal wellicht in het volgend numlmer van dit tijdschrift worden opgenomen, samen met de manier waarop en wanneer de bibliotheek kan worden geraadpleegd.

Lezersforum

In deze rubriek bundelen we reacties die we van onze leden hebben opgevangen i.v.m. de werking van de vereniging, de inhoud van het tijdschrift, opmerkingen over de Plantentuin, en dergelijke meer.

Om het nog eens duidelijk te stellen : hoe meer reacties, hoe meer vreugd !!!

Dus : laat uw brieven los...

Pokhout

Deze keer moeten we vooral de hoge waardering vermelden van het artikel over Pokhout (in het vorige nummer, een tematische aflevering, gewijd aan de komst van Columbus in Amerika, waar o.a. Pokhout vandaan komt). Blijkbaar heeft deze vreemde naam bijzonder aantrekkelijk gewerkt, want echt heel veel leden hebben hun waardering expliciet uitgesproken.

Een van de vragen hierbij was natuurlijk waar deze merkwaardige plant kan worden bewonderd.

Onze Plantentuin heeft enkele exemplaren in haar bezit, maar deze zijn nog te klein, en bijgevolg nog niet geschikt om in de grote kassen te worden opgenomen.

Recent heb ik echter de gelegenheid gehad om een bezoek te brengen aan het serrecomplex van de Nationale Plantentuin te Meise, waar ik in een kas met tal van kruiden en medicinale planten uit Amerika ook een bijzonder fraai exemplaar van deze soort kon bewonderen, een nog kleine boom van ongeveer 1.5 m hoog, maar met de kenmerkende tegenoverstaande en even geveerde bladeren.

Allen daarheen !

Adresproblemen

Voor de jaarlijkse Paddenafdeling folklore (meer afdeling folklore) denken we aan u daarbij denken we aan u. Heeft u thuis of bij familie grote, plaasteren (of ec bezems, en andere attributen) verband houden, dan zijn een onderdak te bieden tonen...

Kabouters

Mevr. M. Van Brabant
Jacob Jordaanstraat 8
9000 Gent

Mevr. L. Vermersch
Leopold II laan 48
8000 Brugge

die we van onze leden
g van de vereniging, de
n over de Plantentuin, en

e meer reacties, hoe meer

waardering vermelden van
nummer, een tematische
lombus in Amerika, waar
heeft deze vreemde naam
echt heel veel leden hebben

waar deze merkwaardige

en in haar bezit, maar deze
t geschikt om in de grote

gehad om een bezoek te
Nationale Plantentuin te
n kruiden en medicinale
fraai exemplaar van deze
boom van ongeveer 1.5 m
genoverstaande en even

Kabouters

Voor de jaarlijkse Paddestoelententoonstelling willen we graag de afdeling folklore (meer precies fungilore) enigszins uitbreiden, en daarbij denken we aan het opstellen van een groep kabouters en dergelijke meer.

Heeft u thuis of bij familie of vrienden een of meerdere van deze grote, plaasteren (of échte ?) kabouters, paddestoelen, heksen, bezems, en andere attributen die met deze herfstverschijnselen verband houden, dan zijn we graag bereid om deze voorwerpen een onderdak te bieden en ze elk jaar een keer aan het publiek te tonen...

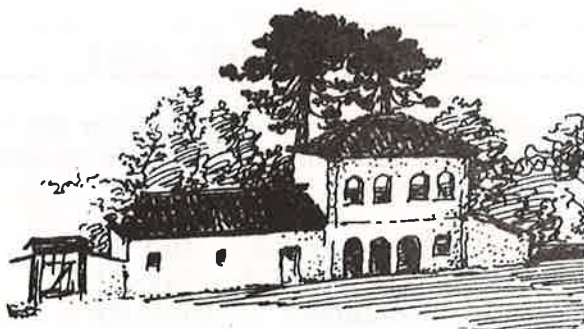
Adresproblemen

Hier komen tenslotte nog het adres van twee leden, waarvan recente zendingen zijn teruggekeerd. Om een of andere mysterieuze reden is het ons bekende adres niet (meer) korrekt.

Als iemand van de leden die dit berichtje leest ons kan helpen in het oplossen van deze problemen, dan zijn we deze persoon heel erg dankbaar voor de verstrekte gegevens.

Mevr. M. Van Brabant
Jacob Jordaansstraat 8
9000 Gent

Mevr. L. Vermeersch
Leopold II laan 48
8000 Brugge

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

driemaandelijks
elfde
nr. 4
jaargang
december 1992
ISSN 0777 - 8821

Redactie :
Paul Goetighebeur
Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent
(telefoon : 091 - 64 5059)

Aan dit nummer hebben meegewerkt : Gilberte Comhaire-Neyt, Kristof Dierckens, Cyrilla Gillis, Marc Libert, Karel Otten, Bernard Symoens, Prof. P. Van der Veken.

Onze beste dank gaat ook uit naar Christelle Vankerchove voor het tikwerk, en naar Patricia Rézenne, André & Denise Wille-Dhaese, en Adelin Van Heuverswijn voor de plooi-, klee-, en sorteerkactiviteiten, die het verschijnen van dit nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 1992.

Overname van artikels is alleen mogelijk mits en ná schriftelijke toestemming van de redakteur.

Lidgeld 1993

U kan uw bijdrage overschrijven op rekening 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding : lid 1993 (en graag naam van het lid !).

Gewoon lid : 300 BF
Beschermid : 500 BF
Steunlid : 1000 BF